

АККРЕДИТТЕУ ЖӘНЕ РЕЙТИНГТІҢ
ТӘУЕЛСІЗ АГЕНТТІГІ

НЕЗАВИСИМОЕ АГЕНТСТВО
АККРЕДИТАЦИИ И РЕЙТИНГА

Жоғары білім беру ұйымдарын
институционалдық аккредиттеу

СТАНДАРТТАРЫ

СТАНДАРТЫ

институциональной аккредитации
организаций высшего образования

Астана 2012

АЛҒЫ СӨЗ

1. «Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі» коммерциялық емес мекемесімен **ДАЙЫНДАЛДЫ.**

2. Қазақстан Республикасы индустрия және жаңа технологиялар Министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетімен **КЕЛІСІЛДІ.**

3. «Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі» КЕМ директорының «26» сәуір 2012 жылғы № 09-од бұйрығымен **БЕКІТІЛДІ ЖӘНЕ ІСКЕ ҚОСЫЛДЫ.**

4. Осы стандартта 27.07.2007 ж. Қазақстан Республикасының № 319-III «Білім туралы» Заңының нормалары іске асырылған.

5. ЕКІНШІ БАСЫЛЫМ

ПРЕДИСЛОВИЕ

1. **РАЗРАБОТАН И ВНЕСЕН** Некоммерческим учреждением «Независимое Агентство аккредитации и рейтинга».

2. **СОГЛАСОВАН** с Комитетом технического регулирования и метрологии Министерства индустрии и новых технологий Республики Казахстан.

3. **УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ** приказом директора НУ «Независимое Агентство аккредитации и рейтинга» от «26» апреля 2012 г. № 09-од.

4. В настоящем стандарте реализованы нормы Закона Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 года № 319-III.

5. ИЗДАНИЕ ВТОРОЕ

Осы стандартты «Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі» коммерциялық емес мекемесінің рұқсатынсыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайталауға, көбейтуге және таратуға жол берілмейді.

Настоящий стандарт не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен без разрешения Некоммерческого учреждения «Независимое Агентство аккредитации и рейтинга».

МАЗМҰНЫ

Қолдану саласы	5
Нормативтік сілтемелер	5
Терминдер мен анықтамалар	6
Белгілеулер мен қысқартулар	7
Институционалдық аккредиттеуді жүзеге асырудың рәсімдері. Негізгі ережелер	8
Кейінгі рәсімдер. Негізгі ережелер	9
Стандарт «Көрініс, миссия және стратегия». Талаптар	10
Стандарт «Басшылық және менеджмент». Талаптар	12
Стандарт «Білім беру бағдарламалары». Талаптар	14
Стандарт «Профессорлық-оқытушы құрамы және оқытудың тиімділігі». Талаптар	17
Стандарт «Білім алушылар». Талаптар	19
Стандарт «Ғылыми-зерттеу жұмысы». Талаптар	20
Стандарт «Қаржы». Талаптар	22
Стандарт «Ресурстар: материалдық-техникалық және ақпараттық». Талаптар	23
Аккредиттеу стандартына өзгертулер мен толықтырулар енгізудің тәртібі	26
Пайдаланған әдебиеттер тізімі	27

СОДЕРЖАНИЕ

Область применения	28
Нормативные ссылки	28
Термины и определения	29
Обозначения и сокращения	30
Процедура проведения институциональной аккредитации. Основные положения	31
Последующие процедуры. Основные положения	32
Стандарт «Видение, миссия и стратегия». Требования	33
Стандарт «Руководство и менеджмент». Требования	34
Стандарт «Образовательные программы». Требования	37
Стандарт «Профессорско-преподавательский состав и эффективность преподавания». Требования	40
Стандарт «Обучающиеся». Требования	42
Стандарт «Научно-исследовательская работа». Требования	43
Стандарт «Финансы». Требования	45
Стандарт «Ресурсы: материально-технические и информационные». Требования	46
Порядок внесения изменений и дополнений в стандарт аккредитации	48
Библиография	49

ЖОҒАРЫ БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫН ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ ЖӘНЕ ӨЛШЕМДЕРІ

1. Қолдану саласы

1.1 Осы стандарттар жоғары оқу орындарына және жоғары оқу орнының институционалдық аккредиттеуін өткізуге қойылған талаптарды анықтайды.

1.2 Осы стандарттар жоғары оқу орнының мәртебесі, ұйымдастырушылық-құқықтық үлгісі, меншіктілік және ведомстволық бағынушылық үлгілерінен тәуелсіз институционалдық аккредиттеу рәсімін өткізу кезінде қолданылады.

1.3 Осы стандарттар сонымен қатар өз қызметін ішкі бағалау үшін және сәйкес нормативті құжаттарды дайындау үшін жоғары оқу орнымен қолданылуы мүмкін.

2. Нормативтік сілтемелер

Осы стандартта келесі нормативтік құжаттарға сілтемелер қолданылады:

2.1 Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған Мемлекеттік бағдарламасы. ҚР Президентінің 2010 жылғы 7 желтоқсандағы № 1118 Жарлығы.

2.2 Қазақстан Республикасының «Техникалық реттеулер туралы» Заңы. 2004 жылғы 9 қарашадағы № 603-II.

2.3 Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы. 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III.

2.4 Кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу үрдісін ұйымдастыру Ережесі. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 20 сәуірдегі № 152 қаулысы.

2.5 ҚР МЖМБС 5.04.019-2011. «Жоғары білім. Бакалавриат. Негізгі ережелер», 2011 жылғы 17 маусымындағы ҚР БҒМ № 261 бұйрығымен бекітілген.

2.6 ҚР МЖМБС 5.04.033-2011 «Жоғары оқу орнынан кейінгі білім. Магистратура. Негізгі ережелер», 2011 жылғы 17 маусымындағы ҚР БҒМ № 261 бұйрығымен бекітілген.

2.7 ҚР МЖМБС 5.04.034-2011 «Жоғары оқу орнынан кейінгі білім. Докторантура. Негізгі ережелер», 2011 жылғы 17 маусымындағы ҚР БҒМ № 261 бұйрығымен бекітілген.

2.8 «Білім берудің тиісті деңгейлерінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 Қаулысы.

3. Терминдер мен анықтамалар

Осы стандартта терминдер мен анықтамалар Қазақстан Республикасының «Білім туралы», «Техникалық реттеулер туралы» заңдарына, ҚР МЖМБС № 1080 сәйкес қолданылады.

Оларға қосымша ретінде осы стандартта келесі терминдер мен анықтамалар бекітілген:

3.1 **Ақпараттық ресурстар:** Кітапхана қорының, электронды оқыту материалдарының және басқа да қолжетімді оқыту-әдістемелік қамсыздандырудың жиынтығы.

3.2 **Аудит:** Аудиттің (тексерістің) келісілген алғышарттарының орындалу дәрежесін анықтау мақсатында аудит (тексеріс) куәліктерін алу және оның объективті бағалауының жүйелі, тәуелсіз және құжатталған үрдісі.

3.3 **Басқарушылық құжаттама:** Лауазымдық нұсқаулық, құрылымдық бөлімшелер туралы ереже, үдерістерді басқару, әртүрлі рәсімдерді қолдану, жо-спарлау бойынша құжаттама.

3.4 **Білім алушыларды аралық аттестаттау:** Білім алушылардың оқу пәнін оны оқу бағдарламасына сәйкес зерделеп бітіргеннен кейінгі меңгеру деңгейін бағалау мақсатында жүргізілетін рәсім.

3.5 **Білім беру бағдарламасы:** Біліктілік және/немесе «бакалавр» академиялық дәрежесін беретін мамандарды даярлауға бағытталған жоғары білімнің кәсіби оқу бағдарламасы.

3.6 **Білім беру қызметінің маркетингі:** Нарықта құндылығы бар мамандарды әзірлеу мақсатында білім беру қызметін өндіруге шақыратын тұтынушылардың қажеттілігі мен мұқтаждығын қанағаттандыруды зерттеуге бағытталған жоғары оқу орны қызметінің түрі.

3.7 **Білім беру қызметінің мониторингі:** Білім беру қызметінің үрдістері мен рәсімдері туралы мәліметтерді жинау және талдау.

3.8 **Білім беру сапасы:** Студенттер мен түлектердің білім деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына және жоғары оқу орны белгілеген қосымша талаптарға сәйкестігі.

3.9 **Білім беру ұйымдарын аккредиттеу:** Білім беру қызметтерінің сапасы туралы объективті ақпарат беру мақсатында аккредиттеу ұйымының белгіленген аккредиттеу стандарттарына сәйкестігін тану рәсімі.

3.10 **Емтихан сессиясы:** Жоғары оқу орындарында студенттерді аралық аттестаттау кезеңі.

3.11 **Институционалдық аккредиттеу:** Стандарттар мен өлшемдерге сәйкес білім беру ұйымдары қызметін тұтастай аккредиттеу;

3.12 **Инновациялық білім беру:** Ғылыми ізденіс және ғылыми-зерттеу жұмыстарының нәтижелерін коммерциялау дағдысына ие мамандарды дайындау мақсатында білімді, ғылымды және өндірісті біріктіру.

3.13 **Қорытынды мемлекеттік аттестаттау:** Мемлекеттік емтихандар-

ды тапсыру және диплом жұмыстарын (жобаларын) қорғау.

3.14 **Қорытынды бақылау:** Аралық аттестаттау кезеңінде (емтихан сессиясы) студенттердің білімін бағалау.

3.15 **Нәтижелілік:** Жоспарланған іс-әрекеттің іске асырылу және жоспарланған нәтижелерге қол жеткізу дәрежесі.

3.16 **Өндірістік қызмет:** Шаруашылық келісімдердің шеңберінде өндірістік кәсіпорындар, ұйымдар мен фирмалардың тапсырысы бойынша ғылыми жұмыстарды орындау.

3.17 **Рәсім:** Іс-әрекетті немесе үрдісті жүзеге асырудың қалыптасқан тәсілі.

3.18 **Рейтингті бағалау:** Шептік бақылау кезеңінде семестрде екі рет анықталатын студенттің ағымдағы үлгерімінің көрсеткіші.

3.19 **Рұқсат рейтингісін бағалау:** академиялық кезең аралығындағы пән бойынша қорытынды бағалауға кіретін студенттің ағымдағы жұмысын бағалау.

3.20 **Сапа жүйесі:** Бекітілген ережелер мен қабылданған әдістемелерге сәйкес сапа менеджментінің белгілі қызметтерін орындайтын ұйымдағы лауазымдық тұлғалар мен бөлімшелердің жиынтығы.

3.21 **Студенттердің үлгерімін ағымдағы бақылау:** Бұл кәсіптік оқу бағдарламасына сәйкес, оқу кестесіне сай ағымдағы оқытушының дәрісі барысында білім алушылардың білімін жүйелі түрде тексеру.

3.22 **Туімділік:** Қол жеткізілген нәтиже мен пайдаланылған ресурстар арасындағы байланыс.

3.23 **Тұтынушы:** Өнімді немесе қызметті алушы ұйым немесе тұлға (білім алушылар, олардың ата-анасы, жұмыс берушілер, мемлекет).

3.24 **Тұтынушылар мұқтажының қанағаттандырылуы:** Тұтынушы талаптарының орындалу дәрежесін тұтынушылармен қабылдануы.

3.25 **Үдеріс:** «Кірістерді» «шығыстарға» түрлендіретін өзара байланысты және дәйекті іс-қимылдар (жұмыстар) жиынтығы.

3.26 **Шептік бақылау:** Рейтингік бағалауды қою арқылы семестр ішінде студенттерді аттестаттау (семестрде екі рет өткізіледі).

4. Белгілеулер мен қысқартулар

Осы стандартта Қазақстан Республикасының «Білім туралы», «Техникалық рет-теулер туралы» заңдарына, ҚР МЖМБС № 1080 сәйкес қысқартулар қолданылады.

Осы стандартта келесі белгілеулер мен қысқартулар қолданылады:

АРТА - Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі;

ҒЗЖ - ғылыми-зерттеу жұмысы;

ҒӨҚ - ғылыми-өндірістік қызметі;

ЖОО - жоғары оқу орны;

МЖМБС - мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары;

ОКП - оқу-көмекші персонал;

ПОҚ - профессорлық-оқытушы құрамы;
СҒЗЖ - студенттің ғылыми-зерттеу жұмысы;
СМЖ - сапа менеджментінің жүйесі.

5. Институционалдық аккредиттеуді жүзеге асырудың рәсімдері. Негізгі ережелер

5.1 Білім беру ұйымы, мемлекеттік лицензияның көшірмесі және білім беру қызметін жүргізуге құқық беретін лицензияға қосымшаларын, жоғары оқу орны қызметінің қысқаша сипаттамасын қоса тіркеп, институционалдық аккредиттеуді өткізуге өтініш береді.

5.2 Институционалдық аккредиттеу рәсімін бастау туралы АРТА шешім қабылдайды. Агенттік пен білім беру ұйымының арасындағы институционалдық аккредиттеуді өткізу туралы екіжақты келісім-шарттың жасалуы және аккредиттеуге үміткер мәртебесін беру.

5.3 Білім беру ұйымы мен АРТА басшылығы институционалдық аккредиттеу рәсімдері мен өлшемдерін білім беру ұйымының ішкі сарапшыларына түсіндіру мақсатында институционалдық аккредиттеуді өткізу технологиясы, әдістемесі мен теориясына қатысты сұрақтар бойынша арнайы семинарларда оқыту ұйымдастырады.

5.4 Білім беру ұйымы АРТА тағайындаған стандарттар мен өлшемдерге сәйкес өзін-өзі бағалауын өткізеді, және өзін-өзі бағалау туралы есебін (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) электрондық нұсқада және әр тіл үшін 7 данадан қағаз тасымалдағыштарда АРТА-ға ұсынады.

5.5 Жоғары оқу орнының аудитін жүргізу үшін АРТА директоры сараптау комиссиясын құрады. Сараптау комиссиясы 7 (8) сарапшыдан тұрады, оның құрамына Қазақстан академиялық қоғамының өкілдері, жұмыс берушілер мен студенттік жастар өкілдері және шетел сарапшылары кіреді.

5.6 Білім беру ұйымының өзін-өзі бағалау туралы есебінің негізінде АРТА өзін-өзі бағалау материалдарын жетілдіру бойынша ұсынымдар әзірлейді, немесе сыртқы сараптамалық бағалауды өткізу туралы шешім қабылдайды, немесе өлшемдерге сай келмегендіктен аккредиттеудің мүмкінсіздігі және келісім-шартты тоқтату туралы шешім қабылдайды.

5.7 Аккредиттеу жалғасқан жағдайда АРТА мен сараптау комиссиясының төрағасы білім беру ұйымымен институционалдық аккредиттеуді өткізу мерзімі мен комиссияның жұмыс жоспары жөнінде келіседі.

5.8 Сараптау комиссиясы білім беру ұйымында ұзақтығы екі-төрт күн болады. Соңында сыртқы сараптау комиссия жоғары оқу орнының қызметін бағалау бойынша толық есеп әзірлейді. Осы есеп Аккредиттеу Кеңесімен институционалдық аккредиттеу туралы шешім қабылдаудың негізі болып табылады.

5.9 Оң шешім қабылданған жағдайда АРТА директорымен қол қойылған институционалдық аккредиттеу туралы куәлік қолданылу мерзімінің көрсетілуімен

білім беру ұйымына жіберіледі. Одан кейін жоғары оқу орнын аккредиттеу туралы шешім 2-Ұлттық тізілімге қосу мақсатында ҚР БҒМ-ге жіберіледі және АРТА-ның веб-сайтында орналастырылады.

5.10 Жеке кемшіліктер болған жағдайда білім беру бағдарламасын аккредиттеу бір жыл мерзімге беріледі. Мерзімнің өтісімен АРТА-ның сараптау комиссиясы білім беру ұйымына бару арқылы жекелеген кемшіліктердің жойылғанын тексереді. Оң шешім қабылданған жағдайда білім беру бағдарламасын аккредиттеудің мерзімі бес жылға дейін ұзартылады. Егер жекелеген кемшіліктер белгіленген мерзімде жойылмаған болса, білім беру бағдарламасын аккредиттеудің жұмысы тоқтатылады және өтініш білдірген ұйым аккредиттеу бағдарламасын қайтару туралы шешім қабылдаған уақыттан бастап бір жыл бойы АРТА-ға аккредиттеу үшін өтініш беру құқығынан айрылады.

5.11 Білім беру бағдарламасын аккредиттеудің мерзімдері:

1 жыл - жалпы өлшемдердің сақталғанында, бірақ жекелеген кемшіліктердің және жақсарту мүмкіндігінің болуы жағдайында;

5 жыл - оң нәтиже кезінде, бір жылдық аккредиттеуді созырғанда немесе өлшемдердің толық сақталғанында.

5.12 Теріс шешім қабылданған жағдайда білім беру ұйымы Жоғары оқу орнының өзін-өзі бағалауды өткізу бойынша нұсқаулығында және Қазақстан Республикасы заңнамасында белгіленген тәртіп бойынша Аккредиттеу Кеңесінің шешіміне шағымдану құқығына ие.

6. Кейінгі рәсімдер. Негізгі ережелер

6.1 АРТА-ның талаптарын орындамаған жағдайда білім беру ұйымына қатысты Аккредиттеу Кеңесі келесі шешімдерді қабылдай алады:

- жоғары оқу орнын аккредиттеу мерзімін уақытша тоқтату,
- білім беру ұйымының аккредиттеуін 2-Ұлттық тізілімнен шығару арқылы қайтарып алу, бұл өз кезегінде бұған дейін қол жеткізген барлық аккредиттеу нәтижелерін жоюға және өтініш беруші аккредиттеуді қайтадан өткізі келген жағдайда аккредиттеудің барлық кезеңдерін басынан өту міндеттемесіне әкеліп соғуы мүмкін.

6.2 Білім беру ұйымы қызметінің аккредиттеуден кейінгі мониторингі келесідей жүзеге асырылады:

	1 жыл	3 жыл	5 жыл
Аралық есеп беру	Жылына бір рет	Жылына бір рет	Екі жылда бір рет

7. Стандарт «КӨРІНІС, МИССИЯ ЖӘНЕ СТРАТЕГИЯ». Талаптар

7.1 Жалпы ережелер

7.1.1 ЖОО миссиясы оның қызметін анықтап, Қазақстанның бірыңғай білім кеңістігіндегі орнын бейнелейді.

7.1.2 ЖОО қызметі ҚР білім беру саласындағы заңнамаларына толығымен сәйкес болу керек.

7.1.3 Бұл стандарттың бағалауы:

7.1.3.1 қолданыстағы миссия мен стратегияның және оны жүзеге асыру мониторингінің жоспарлары мен жүйесін талдау;

7.1.3.2 миссия мен стратегиясын қалыптастыру және қайта қарау механизмін талдау;

7.1.3.3 миссия мен стратегия туралы ақпараттың таралу үдерістерін және ақпараттық ресурстарды талдау;

7.1.3.4 миссия мен стратегияны жүзеге асыруға бағытталған ұйымдық құрылымы мен ресурстық қамтамасыз ету механизмін талдау;

7.1.3.5 миссия мен стратегияның бастапқы параметрлерін анықтау үшін нарық пен ішкі және сыртқы ортаны талдау;

7.1.3.6 ЖОО-ның материалдық-техникалық базасы мен ақпараттық ресурстарын зерттеу;

7.1.3.7 ЖОО-ның профессорлық-оқытушы құрамынан, қызметкерлерден, оқушылардан, жұмыс берушілерден және тағы басқа қызығушылық танытқан тұлғалардан сұхбат алып, сауалнама жүргізу негізінде жүргізіледі.

7.2 Бағалау өлшемдері

7.2.1 ЖОО мүдделі тұлғалар, білім алушылар мен мемлекеттің қажеттілігін қанағаттандыруға бағытталғанын және ЖОО-ның нақты орнын талдау негізінде көрінісін, миссиясын және стратегиясын әзірлеуін көрсетеді

7.2.2 ЖОО миссия мен стратегияның даралығын және бірегейлігін, олардың дамудың ұлттық басымдығымен сәйкестігін көрсетуі керек.

7.2.3 ЖОО көріністің, миссияның және стратегияның ЖОО-да бар ресурстарға (осының ішінде қаржылық, ақпараттық, кадрлық құрамына, материалдық-техникалық базаға), нарықтың қажеттілігіне және ҚР білім беру саясатына адекваттығын қамтамасыз етуі қажет.

7.2.4 ЖОО көріністі, миссия мен стратегияны қалыптастыруға мүдделі топтардың өкілдерін, студенттерді, профессорлық-оқытушы құрамын және жұмыс берушілерді тартуы қажет.

7.2.5 ЖОО көріністі, миссияны, стратегияны қалыптастыру үдерістерінің айқындығын көрсетеді. ЖОО мүдделі тұлғалардың миссия мен стратегияның мазмұны және оны қалыптастыру үдерістері жөнінде хабардар болуын

қамтамасыз етеді.

7.2.6 ЖОО көріністі, миссияны, стратегияны қалыптастыру мен тұрақты түрде қайта қараудың және оны іске асырудағы мониторинг жүйесінің тетіктерін анықтауы қажет.

7.2.7 Көрініс, миссия, стратегия өзара келісімді болу қажет.

7.2.8 ЖОО көрініс пен миссияға сәйкес стратегиялық, тактикалық, оперативтік жоспарлау және ресурстарды бөлу үдерістерін жүзеге асырады.

7.2.9 ЖОО «нәтижелілік» және «тиімділік» сияқты көрсеткіштер арқылы стратегиясын ойдағыдай жүзеге асырылуын бағалау, өлшем үрдістерін әзірлеу және еңгізу негізінде стратегияны жүзеге асыру туралы жүйелі түрде ақпаратты жинақтайды және талдайды, барлық бағыттар бойынша өзін-өзі бағалау жүргізеді, көріністі, миссияны, стратегияны құрастырып, қайта қарастырады.

7.2.10 ЖОО өзінің стратегиясы негізінде оны жекелеген қызмет салалары мен үдерістері бойынша нақтылайтын құжаттарды (соның ішінде: саясаттар, кодекстер, іске асыру жоспарлары, қызмет бағыттары бойынша жоспарлар, ережелер, рәсімдер және т.б.) әзірлейді.

7.2.11 Көрініс, миссия, стратегия барлық мүдделі жақтар өкілдерімен ашық талқылаудан өтіп, ЖОО-ның ғылыми Кеңесімен немесе басқа өкілетті алқалы органымен берілген ұсыныстар мен түзетулер негізінде жобаға өзгертулер енгізіледі.

7.2.12 Мүдделі топ өкілдерінің көрнектілігін қамтамасыз ету маңызды фактор болып табылады.

7.2.13 ЖОО-ның стратегиясы:

7.2.13.1 Нарық тауашасымен мүдделі тұлғалардың қажеттіліктерін қанағаттандырудағы ЖОО бірегейлігін бағалауы;

7.2.13.2 білім беру қызметтер нарығын дамытудың перспективті талдауын;

7.2.13.3 ЖОО қызметінің басымды бағыттарын;

7.2.13.4 ЖОО-ның жағдайы мен стратегиясын жүзеге асырудағы жетістіктерді талдауды;

7.2.13.5 тәуекелдер мен олардың алдын алу тетіктерін талдауды;

7.2.13.6 қолда бар ресурстар мен қойылған мақсаттарды іске асыру үшін олардың жеткіліктігін талдауды қамтиды.

8 Стандарт «БАСШЫЛЫҚ ЖӘНЕ МЕНЕДЖМЕНТ». Талаптар

8.1 Жалпы ережелер

8.1.1 ЖОО-ның басқару жүйесі көріністі, миссияны, стратегияны іске асыруға бағытталған.

8.1.2 Басшылық пен менеджмент сапасын бағалау:

8.1.2.1 алқалы басқару органдарының хаттамаларын, ректор бұйрықтарын, басқарушылық есеп-қисаптарды талдау;

8.1.2.2 ЖОО-ның қызметкерлері мен студенттерінен және мүдделі жақтардан сұхбат алып, сауалнама жүргізу;

8.1.2.3 ЖОО-ның жоғары басшылығының кәсіптік біліктілікке сәйкес болуын және лауазымдық міндеттерін үлестірілуін талдау негізінде жүзеге асырылады.

8.2 Бағалау өлшемдері

8.2.1 ЖОО-ны басқару:

8.2.1.1 қызметті үдерістер арқылы басқаруды;

8.2.1.2 жоспарлау, дамыту және үнемі жақсарту механизмдерін;

8.2.1.3 тәуекелдерді бағалау және сол тәуекелдерді төмендету жолдарын анықтауды;

8.2.1.4 мониторингті, соның ішінде жоспарлардың жүзеге асыру мен қызметі динамикасын анықтауға мүмкіндік беретін есеп беру үдерістерін құру;

8.2.1.5 әзірленген түзету және алдын ала іс-әрекеттерін жүзеге асырудағы айқындалған сәйкессіздіктерді талдауды;

8.2.1.6 өзгерістердің тиімділігін талдауды;

8.2.1.7 бөлімшелер қызметінің нәтижелігі мен тиімділігін және олардың өзара қарым-қатынастарын бағалауды қамтуы тиіс.

8.2.2 ЖОО ұйымдық, қызметтік және штаттық құрылымды өзінің даму стратегиясымен сәйкестендіруі қажет.

8.2.3 ЖОО ұйымдық және қызметтік құрылым қағидаларының болуын көрсетуі қажет.

8.2.4 ЖОО басқару және ұйымдық құрылым бойынша құжаттардың болуын қамтамасыз етуі тиіс.

8.2.5 ЖОО-да барлық негізгі бизнес-үдерістер құжаттандырылуы қажет.

8.2.6 ЖОО бизнес-үдерістердегі жауаптыларды нақты анықтағанын, қызметкерлердің лауазымдық міндеттерін бір мағыналы түрде бөлгенін, алқалы органдар қызметін ажыратқанын көрсетуі тиіс.

8.2.7 ЖОО студенттерге, қызметкерлерге, мүдделі тұлғаларға бағытталған хабарландыру мен кері байланыс жүйесінің болуын және тиімді қызмет етуін қамтамасыз етуі тиіс.

8.2.8 ЖОО білім алушылар, қызметкерлер мен басқа да ЖОО-ның қызметінде

мүдделі тұлғалармен байланыс тетігінің бар болуын, соның ішінде шағымдардың, өтініштердің, сұраулардың белгіленген мерзімде қарастырылуының болуын көрсетуі тиіс.

8.2.9 ЖОО алқалы органдардың, құрылымдық бөлімшелердің, жоғары басшылықтың қызметін бағалау әдістерін, түрлерін және мерзімділікті белгілеуі қажет.

8.2.10 Басқа ЖОО-лармен ынтымақтасу және тәжірибе алмасу маңызды фактор болып табылады.

8.2.11 ЖОО фактілер негізінде дәлелді шешім қабылдауы тиіс.

8.2.12 ЖОО тек бөлімшелерді ғана емес, сонымен қатар жекелеген білім беру бағдарламаларын басқару арқылы, олардың тиімділігін бағалауды қоса алғандағы білім беру үдерісін басқаруды қамтамасыз етуі тиіс.

8.2.13 ЖОО сапасын қамтамасыз ету жүйесінің табысты қызмет етуін көрсетуі керек, оның ішіне үдеріс жобалау, басқару және бизнес-үрдістердің мониторингі, фактілер негізінде шешімдерді қабылдау кіреді.

8.2.14 Сапа менеджментінің куәландырылған жүйесінің болуы және оның әрдайым жетілдіруі маңызды фактор болып табылады.

8.2.15 Ақпараттық жүйелері мен дерекқорлардың бар болуы, Интернет желісін ақпарат беру үшін қолдануы, білім алушылар, қызметкерлер мен қоғам үшін жоспарлау үрдістері мен оның тиімділігін бағалау нәтижелері жөнінде ақпарат көрсетілген Интернет сайтының және/немесе порталдың болуы маңызды фактор болып табылады.

8.2.16 ЖОО басқару жүйесінің ашықтығын дәлелдеп көрсетуі міндетті.

8.2.17 Алқалы басқару ұйымдарының құрамында мүдделі тұлғалар (жұмыс берушілердің, профессорлық-оқытушы құрамының, білім алушылардың) өкілдерінің қатысуы маңызды фактор болып табылады.

8.2.18 ЖОО білім алушылар мен түлектер контингенті, қолды бар ресурстар, қызметкерлер құрамы, ғылыми және халықаралық қызметтер, тағы басқа бағыттар бойынша статистиканы жинақтау және талдау жүйесінің басқару үдерістерінде бар болуын және қарқынды қолдануын дәлелдеп көрсетуі міндетті.

8.2.19 Ішкі және сыртқы ортадағы өзгерістерді зерттеу нәтижелері негізінде жоғары оқу орынды басқару маңызды фактор болып табылады.

8.2.20 ЖОО сақтау және бұзу туралы ақпаратқа қолжетімділік және кері байланыс жүйесінің болуы, басқару органдарында қарастырылуы, тәртіптік органдармен уәждемелік жүйенің тиімді қызмететуі арқылы қатынастар мен мүдделер қақтығысын шешу тетіктерін көрсету міндетті.

8.2.21 ЖОО профессорлық-оқытушы құрамының, қызметкерлердің, білім алушылардың қажеттіліктерін қанағаттандыру деңгейін өлшеуді қамтамасыз етіп, өлшем үдерістері аясында табылған кемшіліктерді жойғанын көрсетуі міндетті.

8.2.22 ЖОО білім алушыларға, профессорлық-оқытушы құрамына, ата-аналарға басшылардың және әкімшіліктің ашықтығын (жеке сұрақтар бойынша ресми қабылдау уақыты, e-mail қатынасу және т.б.) көрсетуі міндетті.

8.2.23 ЖОО басқарушы органдарға және басшылыққа кез келген мүдделі тұлға

өзінің ЖОО қызметін жақсарту жайындағы инновациялық ұсыныстарын байланыс арна арқылы беруге мүмкіндіктері бар екендігін көрсетуі міндетті. ЖОО осы ұсыныстарды талдау және ұқсас ұсыныстарды ЖОО-ның өміріне енгізуін көрсетуі міндетті.

9. Стандарт «БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ». Талаптар

9.1 Жалпы ережелер

9.1.1 Білім беру бағдарламасын жүзеге асыру болашақ мамандардың білім беру деңгейінің біліктілігіне сәйкес және нарық қажеттіліктерін қанағаттандыратын кәсіптік құзыретін қалыптастыруға бағытталған.

9.1.2 ЖОО әртүрлі оқу түрлеріне (күндізгі, кешкі, сырттай оқу), деңгейлерге (BA - MA - PhD) және қолданылатын технологияларға (соның ішінде қашықтан оқу) деген өз талаптарын анықтауы тиіс.

9.1.3 Білім беру бағдарламалары жеке білім беру траекториясын құру, білім алушылардың мүмкіншіліктері мен жеке қажеттіліктерін есептеу мүмкіндігін қарастырады.

9.1.4 Білім беру бағдарламасының сапасын бағалау:

9.1.4.1 білім беру бағдарламасын жүзеге асыру регламентін белгілейтін оқу жоспарларды, элективті пәндер каталогын, жұмыс оқу кестелерді, студенттер бағдарламасының жеке жоспарларын, ішкі нормативті құжаттарды талдау;

9.1.4.2 оқыту әдістемесін және студенттің өзіндік жұмысының ұйымдастырылуын талдау;

9.1.4.3 ЖОО-ның қызметкерлері мен білім алушылардан, мүдделі жақтардан сұхбат алып, сауалнама жүргізу;

9.1.4.4 ЖОО-дағы дәрістер мен семинарлардың өткізілуін қадағалау нәтижелері;

9.1.4.5 студенттер білімін бағалауды қадағалау нәтижелерін және әдістемені талдау негізінде жүзеге асады.

9.2 Бағалау өлшемдері

9.2.1 ЖОО білім беру бағдарламасын әзірлеуде, басқаруда және олардың сапасын қамтамасыз етуінде профессорлық-оқытушы құрамы мен жұмыс берушілердің қатысуын дәлелдеуге міндетті.

9.2.2 ЖОО білім алушылардың жеке білім беру траекториясының мазмұнын, көлемін, құру логикасын, түлектердің кәсіптік құзыретінің қалыптасуына пәндер мен кәсіптік тәжірибелердің әсерін анықтауы міндетті.

9.2.3 ЖОО әртүрлі деңгейлі білім бағдарламаларының (бакалавриат-магистратура-докторантура - қосымша білім беру) үздіксіздігін, соның ішінде пәндердің өзара академиялық байланыста болуын және олардың дәйектілігі мен бірізділігін

көрсетуі міндетті.

9.2.4 ЖОО пәндердің оқу-әдістемелік кешенінде белгіленген білім алушылардың білімдер мен дағдыларының, кәсіптік біліктіліктерінің қалыптасуына пәндердің ықпалын көрсетіп, пәндер курстарының қисынды дәйектілігін нақты анықтап, оқу нәтижелеріне қойылған негізгі талаптарды жұмыс оқу бағдарламаларында көрсетуі міндетті.

9.2.5 ЖОО оқу жоспарлары мен оқу бағдарламаларын құрастыру қисыны мен себептерін, әсіресе оқу жоспарының тізіміне сол пәнді таңдау себептерін, пост- немесе пререквизит мәртебесін беру себептерін, пәндердің атаулары мен мазмұндарының оқып жатқан ғылыми/қоғамдық және т.б. саладағы өзекті даму бағыттарына сәйкестілігін көрсетуі міндетті.

9.2.6 ЖОО оқу пәндердің мазмұнын оқу деңгейіне (бакалавриат, магистратура, докторантура) және ұсынылған оқу нәтижелеріне сай болуын қамтамасыз етуі тиіс.

9.2.7 Пәндердің тізімі мен мазмұны білім алушыларға ашық әрі қолжетімді болуы тиіс. Пәндер ең өзекті ғылыми-зерттеу жұмыстардың нәтижелерін және оқытылып жатқан сала туралы басқа да ақпаратты қамтиды. Пәндер оқытылып жатқан саладағы әлемдік күн тәртібіндегі барлық сұрақтарға, мәселелерге толық жауап беруі керек.

9.2.8 Оқу бағдарламасының мазмұнын жетекші шетел және Қазақстанның жоғары оқу орындарының оқу бағдарламаларымен үйлестіруі маңызды фактор болып табылады.

9.2.9 Оқу бағдарламасының құрылымында білім алушылардың өзіндік ерекшеліктеріне қарай кәсіптік дағдылардың дамуына мүмкіндік тудыратын түрлі қызметтердің мазмұндары ескерілу керек.

9.2.10 ЖОО кәсіби дағдыларды қалыптастыруға бағытталған жеке оқу бағдарламасын қалыптастыру бойынша оқу тіліне қарамай, білім алушыларға тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етуі қажет.

9.2.11 Жұмыс берушілердің мүдделерін ескере отырып, оқу бағдарламаларды жаңарту маңызды фактор болып табылады.

9.2.12 ЖОО нарықтағы өзгерістерді, білім алушылар мен оқытушылардың қалауларын ескере отырып, шешімдерді қабылдауға жұмыс берушілердің, білім алушылардың, оқытушылардың және мүдделі тұлғалардың өкілдерін тартып, оқу жоспарлары мен оқу бағдарламаларының мазмұнын жыл сайын қайта қарауын қамтамасыз етеді.

9.2.13 Оқу бағдарламаларын меңгеру мақсатында қолданылатын оқу жабдықтары мен бағдарламалық құралдары тиісті салада қолданылатын жабдықтарға ұқсас болып, пайдаланудағы қауіпсіздік талаптарына сай болуы қажет.

9.2.14 ЖОО білім беру бағдарламаларының қарауындағы ресурстардың (дәрісхана, зертхана, компьютерлік жабдықтар мен бағдарламалық қамтамасыз ету, қаржы ресурстары, халықаралық ғылыми-зерттеу нәтижелерінің мәлімет қорларына қолжетімдік, жұмысқа орналастыру мен кәсіби тәжірибе жүйесі, оқу құралдары мен материалдар және т.б.) жеткіліктігі мен заманауилығын тұрақты

талдаудың тиімділігін көрсетуге тиіс.

9.2.15 ЖОО білім беру бағдарламасын жүзеге асыру мақсатында тәжірибелік іскерлерді тартып, олармен оқылатын пәндердің үлесін анықтауға тиіс.

9.2.16 ЖОО оларды сабақтарды өткізуге тарту қисынын көрсетуге міндетті.

9.2.17 ЖОО білім деңгейін бағалаудың және білім алушылардың кәсіптік біліктілігінің қалыптасу дәрежесінің әділдігін, олардың бағалау тетіктері мен құралдарының баламалығын және ашықтығын қамтамасыз етуге қажет.

9.2.18 ЖОО оқу бағдарламаларының сапасы мен сараптамасын ішкі бағалау тетігін және оларды жетілдіру үшін кері байланыспен қамтамасыз етуге қажет.

9.2.19 ЖОО білім алушылар үшін оқытылатын пәндер бойынша жіктелген, ұйымдастырылған ақпараттың барынша мүмкін мөлшерінің қолжетімдігін, соның ішінде презентация материалдары, дәрістердің конспектісі, міндетті және қосымша әдебиеттерді, практикалық тапсырмаларды және т.б. қамтамасыз етуге қажет.

9.2.20 Білім беру бағдарламасын іске асыру барысында білім алушының өзіндік жұмысына мониторинг жүргізіп, оның нәтижелерін баламалы бағалау тетіктерін жасауға тиіс.

9.2.21 Оқытудың белсенді әдістері мен сабақ берудің инновациялық әдістерін енгізу мен тиімділігін қамтамасыз етуге керек.

9.2.22 Білім беру бағдарламасы бойынша жоғары оқу орнынан кейінгі және қосымша білім беруді әрі қарай жалғастыру мүмкіндігінің болғаны маңызды фактор болып табылады.

9.2.23 Шетелдік жоғары оқу орындарымен бірге білім беру бағдарламалардың бар болуы және білім беру үдерісіне қазақстандық ғылыми-зерттеу ұйымдарын тартуға маңызды фактор болып табылады.

9.2.24 Білім алушылар мен профессорлық-оқытушы құрамының академиялық ұтқырлық (басқа да қазақстандық және шетел жоғары оқу орындарында белгілі уақыт бойы оқу мүмкіншілігі, профессорлық-оқытушы құрамымен академиялық алмасу) және білім алушылардың академиялық ұтқырлық нәтижелерін мойындау бойынша механизмнің бар болуы маңызды фактор болып табылады.

9.2.25 ЖОО білім алушылардың пәнді оқу барысында меңгерген білімін, дағдылары мен қасиеттерін объективті, нақты, толық бағалау механизмінің және апелляцияның алқалы механизмі мен кәсіби апелляциялық бағалаудың бар болуын және тиімді қызмет жасауын қамтамасыз етуге қажет.

9.2.26 ЖОО білім беру үдерісінің мәселелеріне қатысты білім алушыларға кеңес беру және жекелеген көмек көрсету жүйесінің бар болуын және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз етуге қажет.

10. Стандарт «ПРОФЕССОРЛЫҚ-ОҚЫТУШЫ ҚҰРАМЫ ЖӘНЕ ОҚЫТУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ». Талаптар

10.1 Жалпы ережелер

10.1.1 Профессорлық-оқытушы құрамын қалыптастыру мен дамытудың кадрлық саясаты:

10.1.1.1 жауапкершілікті, лауазымдық міндеттерді және біліктілік талаптарын анықтайды;

10.1.1.2 профессорлық-оқытушы құрамының, әкімшілік-басқару персоналы мен ЖОО қызметкерлерінің дамуы мен біліктілік деңгейін көтеруге бағытталған іс-шараларды қамтиды;

10.1.1.3 ықтимал тәуекелдерді есепке алады;

10.1.1.4 қызметкерлерді басқару мен олардың дамуы, соның ішінде кадрларды іріктеп алу жүйесінің ұйымдастырушылық және қызметтік құрылымының тәртібін белгілейді;

10.1.1.5 профессорлық-оқытушы құрамының біліктілігін білім беру бағдарламасының қажеттіліктеріне сай болуын қамтамасыз етеді;

10.1.1.6 қызметкерлерді уәждемелеу, жаңа қызметкерлердің бейімделуі, аттестаттау және қызметкерлерге қатысты тәртіптік шараларды қолдану, қызметкерлерді жұмыстан босату рәсімінің механизмдерінің қызмет етуін қамтамасыз ету;

10.1.1.7 қызметкерлердің этикалық жүріс-тұрыс қағидаларын қамтиды.

10.1.2 Берілген стандарттың өлшемдеріне сәйкестікті бағалау:

10.1.2.1 лауазымдық міндеттерді, құқықтарды, жауапкершілікті, кәсіптік даму мен біліктілікті арттыру, уәждеме, бейімделу, жұмыстан босату жүйелерін және басқада кадрлық мәселелерді анықтайтын құжаттарды талдау;

10.1.2.2. профессорлық-оқытушы құрамынан, қызметкерлер мен басшылықтан сұхбат алу;

10.1.2.3. ЖОО-дағы этикалық жүріс-тұрыс, корпоративтік мәдениет жайлы мәлімет беру негізінде жүзеге асады.

10.2 Бағалау өлшемдері

10.2.1 ЖОО профессорлық-оқытушы құрамының біліктілік талаптарына, білім беру бағдарламасының деңгейі мен ерекшелігіне сәйкестігін қамтамасыз етуі керек.

10.2.2 ЖОО ПОҚ кадрлық әлеуетінің білім беру бағдарламасының стратегиясы мен ерекшелігіне сәйкестігін көрсетуі керек.

10.2.3 ЖОО білім беретін бағдарламалардың қажеттіліктерін талдау негізінде және кадрларды іріктеу жұмысын рекрутинг жүйесінің бар болуын көрсетуі керек.

10.2.4 ЖОО ПОҚ туралы мәліметтердің қоғам үшін қолжетімдігін, соның ішінде

ПОҚ тізбелерін, ЖОО-ның сайтында сауалнамалардың орналастыруын көрсетуі керек.

10.2.5 ЖОО басшылықтың қолжетімділік қағидасын және барлық кадрлық рәсімдер айқындығының сақталуын көрсетуі керек.

10.2.6 Жүйелі түрде ЖОО ПОҚ қызметінің мониторингін, оқытушылардың біліктілігін бағалауды, сабақ беру сапасын кешенді бағалауды қамтамасыз етуі керек.

10.2.7 Оқытушының жұмыс жүктемесі оқу, оқу-әдістемелік, ғылыми жұмысты (жобалар мен өтініштерді әзірлеу), ұйымдастыру-әдістемелік (әртүрлі шараларды ұйымдастыру және қатысу), кәсіптік біліктілігін арттыруды (біліктілікті жетілдіру, тұлғаның жеке дамуы мен мамандық бойынша әдебиетті зерттеу), кәсіби ортадағы қызметті (мысалы, кәсіби қауымдастықтардағы қатысу және консалтинг) қамтуы тиіс.

10.2.8 ЖОО жоспарланған жүктеменің барлық түрлерінің оқытушылармен орындалуының дәлелін көрсетуі тиіс.

10.2.9 ЖОО қызметтің барлық түрлері бойынша ПОҚ жұмысының жеке жоспарлауының толықтығы мен адекваттылығын, жеке жоспарлардың нәтижелілігі мен тиімділігінің мониторингін қамтамасыз етуі керек.

10.2.10 ЖОО ПОҚ пен әкімшілік-басқару қызыметкерлердің біліктілігін арттыру, кәсіптік және жеке даму жүйесінің болғанын көрсетуі керек.

10.2.11 ЖОО жас оқытушыларды дамытуы бойынша мақсатты әрекеттерді қамтамасыз етуі керек.

10.2.12 ЖОО білім беру менеджментінің бағдарламалары бойынша жоғарғы басшылықтың (ректор, кеңесшілер, проректорлар, декандар, құрылымдық бөлімшелердің басшыларын) даярлауын қамтамасыз етуі керек.

10.2.13 ЖОО оқытушылар мен қызметкерлердің кәсіптік және жеке дамытуды ынталандыру тетіктерін көрсетуі керек.

10.2.14 ЖОО ПОҚ қанағаттанушылығының мониторингін қамтамасыз етуі керек.

10.2.15 ЖОО ПОҚ-тың мамандану саласындағы практикалық тәжірибеге тұрақты түрде еліктіргендігін көрсетуі керек.

10.2.16 ЖОО ПОҚ-тың ақпараттық технологиялық біліктілігін, инновациялық әдістер мен оқу формаларының қолдануын көрсетуі керек.

10.2.17 ЖОО-ға сабақ беруге аталған салада жұмыс тәжірибесі бар мамандарды тартуы маңызды фактор болып табылады.

10.2.18 Академиялық ұтқырлықты дамыту, таңдаулы шетел және отандық оқытушыларды тарту, бірлескен зерттеулерді жүргізу маңызды фактор болып табылады.

10.2.19 Қос дипломдық бағдарламалардың болуы, білім беру үдерісінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды белсенді қолдануы (on-line, e-портфолио және т.б.) маңызды фактор болып табылады.

10.2.20 Белгілі ғалымдарды, қоғамдық және саяси қайраткерлерді, еңбегі сіңірген қайраткерлерді тарту маңызды фактор болып табылады.

10.2.21 ПОҚ-тың қоғам өміріне қатысуы (ПОҚ-тың білім беру жүйесіндегі,

ғылымның, өлкенің дамуындағы, мәдени ортаны жасауындағы рөлі, көрмелерге, шығармашылық жарыстарға, қайырымдылық бағдарламаларға және т.б. қатысу) маңызды фактор болып табылады.

11. Стандарт «БІЛІМ АЛУШЫЛАР». Талаптар

11.1 Жалпы ережелер

11.1.1 ЖОО білім алушылар контингентін жасақтау саясатын көрсетуі керек.

ЖОО білім алушылар контингентін жасақтау тәртібін

- талапкерлердің ең төменгі талаптарына,

- топтардың ең жоғары көлеміне,

- мемлекеттік гранттар санының болжауларына,

- қолда бар материалды-техникалық, ақпараттық ресурстарды, кадрлық әлеуетті талдауына,

- студенттерге жасалған әлеуметтік жағдайларды талдауға, соның ішінде жатақханадан орын беруге сүйене отырып анықтайды.

11.1.2 ЖОО білім алушылардың кәсіптік біліктілікті қалыптастыруға жәрдемдесетін және жеке қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескеретін оқыту ортаны жасайды.

11.1.3 ЖОО білім алушылардың жеке білім беру траекториясы арқылы тиімді көтерілуіне, эдвайзерлердің кеңес беруіне жағдай жасайды.

11.1.4 Берілген стандарттың өлшемдеріне сәйкестікті бағалау

11.1.4.1 білім беру үдерісін реттейтін ішкі нормативтік құжаттарды талдау;

11.1.4.2 білім алушылардың жеке жоспарларын, жеке істерін, бұйрықтарын талдау;

11.1.4.3 оқу үдерісін ақпараттық сүйемелдеуді қоса оқыту саласын тексеру;

11.1.4.4 білім алушылардан сұхбат алып, сауалнама жүргізу негізінде жүзеге асады.

11.2 Бағалау өлшемдері

11.2.1 ЖОО білім алушылар контингентін қалыптастыру саясатын және оның рәсімдерінің айқындығын көрсетуі керек.

11.2.2 ЖОО алқалы басқару органдарында студенттердің өкілдігін қамтамасыз етуі керек.

11.2.3 ЖОО білім алушыларға мамандық бойынша тәжірибеден өту мүмкіндігін қамтамасыз етіп, тәжірибеден өту орындарына және жұмыс берушілерге қатысты білім алушылар мен кәсіпорын басшыларының қанағаттанушылық мониторингін өткізуі керек.

11.2.4 Оқыту үдерісін кезіндегі білім алушылардың мамандану мүмкіндігінің

болуы маңызды фактор болып табылады.

11.2.5 Білім алушыларды ғылыми-зерттеу жұмысына жұмылдыру маңызды фактор болып табылады.

11.2.6 Білім алушылар үшін сыртқы және ішкі ұтқырлық мүмкіндігі маңызды фактор болып табылады.

11.2.7 Дарынды білім алушыларды қолдайтын бағдарламалардың бар болуы маңызды фактор болып табылады.

11.2.8 ЖОО түлектерді жұмысқа орналастыруға, түлектермен байланыста болуға және түлектердің бірлестігін құруға барынша күш салуы керек.

11.2.9 Түлектердің кәсіптік қызметі мен жұмысқа орналасуының мониторингі маңызды фактор болып табылады.

11.2.10 ЖОО студенттерге оқудан тыс уақыт өткізу мүмкіндігін қамтамасыз етуі керек.

11.2.11 ЖОО білім алушыларға өз пікірлерін білдіріп, пікір алмасу үшін, мысалы Интернет форум, студенттік ұйымдар арқылы мүмкіндік беруі тиіс.

11.2.12 ЖОО білім алушылардың жалпы ЖОО қызметімен және жекелеген қызметтерімен қанағаттанушылығын мониторингтен өткізу тетігін жасауы тиіс.

11.2.13 ЖОО білім алушылардың білімдерін бағалау нәтижелері туралы мәліметтерді жедел ұсынуын қосатын кері байланыс жүйесінің жұмыс істеуін көрсетуі керек.

12. Стандарт «ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСЫ». Талаптар

12.1 Жалпы ережелер

12.1.1 ЖОО ғылым және білімнің интеграциялануын дәйекті түрде жүзеге асырады.

12.1.2 ЖОО ПОҚ-тың және білім алушылардың ғылыми-зерттеу жұмыстарының нәтижелерін жұртшылыққа, соның ішінде халықаралық қауымға жеткізгендігін, сондай-ақ оқыту үрдісі аясындағы олардың қолдануын көрсетеді.

12.1.3 Ғылыми-зерттеу жұмысын бағалау:

12.1.3.1 ЖОО-ның ғылыми-зерттеу жұмысы жоспарларын, ПОҚ жеке жоспарларын, жобалар мен бағдарламалардың жоспарлауын талдау;

12.1.3.2 ПОҚ және білім алушылардың жарияланымдарын талдау;

12.1.3.3 сенімді деректерді талдау, ПОҚ және білім алушылардың ғылыми-зерттеу жұмыстарының нәтижелерін мойындау;

12.1.3.4 ғылыми-зерттеу жұмыстарды іске асыру үшін қаржылық ресурстарды талдау;

12.1.3.5 ғылыми инфрақұрылымның зерделенуі;

12.1.3.6 ақпараттық ресурстарға, соның ішінде ғылыми жарияланымдардың дерекқорларына кол жеткізу мүмкіндіктерін зерттеу;

12.1.3.7 ПОҚ пен білім алушылардан, сондай-ақ мүдделі жақтардан сұхбат

алып, сауалнама жүргізу негізінде жүзеге асырылады.

12.2 Бағалау өлшемдері

12.2.1 ЖОО ғылыми-зерттеу жұмыстары басымдылықтарының білім беру, ғылым және инновациялық даму саласындағы ұлттық саясатқа сәйкестігін көрсетуі керек.

12.2.2 ЖОО студенттерді ғылыми-зерттеу қызметіне қызықтыра отырып, түрлі ғылыми ұжымдардың, ғылыми-зерттеу зертханалардың, ғылыми мектептер мен шеберханалардың дамуына жағдай жасауы тиіс; ПОҚ және студенттердің ғылыми конференциялар мен жарыстарға қатысуын қамтамасыз ете отырып, жетекші ғалымдар мен тәжірибелі қызметкерлерді жұмысқа қабылдауы тиіс.

12.2.3 ЖОО жас ғалымдар мен білім алушылардың ғылыми әлеуетін дамытуға жағдай жасауы керек.

12.2.4 Ғылыми-зерттеу қызметінің әртүрлі қаржыландыру нысандарын - әртүрлі ғылыми қорлардың қаражаттары, құрылтайшылардың қаражаттары, шаруашылық қызмет субъектілерінің қаражаттары, жергілікті бюджеттердің қаражаттары, шаруашылық келісім шарттардың қаражаттары, халықаралық ғылыми-зерттеу гранттарын қолдану маңызды фактор болып табылады.

12.2.5 ЖОО әртүрлі уәждемелеу түрлерін қолдана отырып, ғылыми-зерттеу қызметін ынталандыруы тиіс.

12.2.6 Шетел ЖОО-ларымен бірлескен ғылыми-зерттеу бағдарламаларын жүргізу маңызды фактор болып табылады.

12.2.7 ЖОО білім беру үрдісіне ғылыми зерттеулердің нәтижелерін енгізуін қамтамасыз етуі керек.

12.2.8 ЖОО-ның халықаралық, ұлттық және аймақтық кәсіби одақтарға, қауымдастықтарға және т.б., сонымен бірге олардың іс-шараларына қатысуы маңызды фактор болып табылады.

12.2.9 ЖОО ғылыми-зерттеу жұмыстардың нәтижелерін, сонымен бірге жүзеге асырылған және жүзеге асырып жатқан ғылыми-зерттеу қызметі туралы мәліметтің ғылыми-зерттеу қызметінің жетілдіру үрдісінде жинау, талдау және қолдануды қамтамасыз етуі керек.

12.2.10 Білім беру ұйымының инновациялық қызметінің жүзеге асырылуы және оның мониторингі маңызды фактор болып табылады.

12.2.11 ЖОО инновациялық ұсыныстар мен ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелерін әзірлеумен жүзеге асыруын көрсетуі керек.

12.2.12 ЖОО ҒЗЖ жүргізудің тетіктерін бағалауды қамтамасыз етуі керек.

12.2.13 ЖОО ғылыми-зерттеу үдерісін барлық қажетті ресурстармен, ең алдымен зерттеудің әдістемелік жабдықтарын дамыту үшін қажетті әдебиетпен және ақпаратпен қамтамасыз етуі керек.

12.2.14 ЖОО ғылыми-зерттеу қызметінің ЖОО-ның миссиясы мен стратегиясына сәйкестігін қамтамасыз етуі керек.

12.2.15 ЖОО ғылыми зерттеулер тақырыптарының өзектілігін, олардың

халықаралық нарықтағы және дүниежүзілік қауымдастықтағы соңғы оқиғалар мен маңызды сұрақтарға сай болуын қамтамасыз етуі керек.

12.2.16 ЖОО пәнаралық ғылыми зерттеулердің жүргізілуін және оларды әзірлеуі бойынша белсенді түрде қолдауын растауы тиіс.

13. Стандарт «ҚАРЖЫ». Талаптар

13.1 Жалпы ережелер

13.1.1 ЖОО орнықтылық, тиімділік, нәтижелілік, басымдылық, айқындық, жауапкершілік, өкілеттікті табыстау, шектеу және ЖОО-ның қаржыландыру жүйесінің дербестік қағидаларын жүзеге асыру дәрежесін көрсетеді.

13.1.2 Қаржы тұрақтылығын бағалау қаржылық есеп беруді талдау негізінде (бухгалтерлік баланс, теңгерім, кіріс пен шығыс туралы есеп), сонымен қатар бухгалтерлік есептің қызметі мен қаржылық талдаудың қызметкерлері, ЖОО-ның бөлімше бастықтары және мүдделі тұлғалардан сұхбат алу арқылы іске асады.

13.2 Бағалау өлшемдері

13.2.1 ЖОО-дағы даму стратегиясы мен қаржы ағындарын басқарудың келісушілігін көрсетуі керек.

13.2.2 ЖОО ЖОО-ның бюджетін жоспарлауды, жобалық әдістің негізіндегі қысқа және орта мерзімді жоспарлардың бар болуын көрсетуі керек.

13.2.3 ЖОО қаржы менеджментінің нысандалған саясатының болуын көрсетуі керек: ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есеп, меншікті капиталдағы өзгерістері туралы есеп.

13.2.4 ЖОО ішкі аудит жүйесінің болуын және сыртқы, тәуелсіз аудиттің тұрақты түрде өткізу нәтижелерін көрсетуі керек.

13.2.5 ЖОО өзінің қаржылық тұрақтылығын және өміршеңдігін дәлелдеуі тиіс.

13.2.6 ЖОО жыл сайынғы тәуекелді бағалау негізінде дамудың баламалы жолдарын қалыптастыруы керек.

13.2.7 ЖОО-да ЖОО-ның әртүрлі қызметінің қаржылық қамтамасыз етуінің барабарлығын бағалау тетігі, соның ішінде ЖОО-ның даму стратегиясы, білім беру бағдарламасы, ғылыми жобалардың болуы тиіс.

13.2.8 ЖОО бюджетті үлестірудің айқындығын және оның тиімділігін қамтамасыз етуі керек.

13.2.9 ЖОО-да қаржылық есеп берудің тиімді тетігі болуы тиіс.

13.2.10 ЖОО-ның жобалық командаларында және бөлімшелерінде меншікті қаражаттардың болуы және олармен дербес қожалық ету құқығына ие болуы маңызды фактор болып табылады.

14. Стандарт «РЕСУРСТАР: МАТЕРИАЛДЫҚ-ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫҚ». Талаптар

14.1 Жалпы ережелер

14.1.1 Материалдық-техникалық және ақпараттық ресурстарды тұрақты түрде жақсарту ЖОО білім сапасын қамтамасыз ету факторы болып табылады.

14.1.2 Студенттердің оқыту ортасы, материалдық-техникалық және ақпараттық ресурстарды қоса алғанда, ЖОО жүзеге асырылатын миссия мен стратегияға, білім беру бағдарламасына сай болуы керек.

14.1.3 ЖОО-лар ғылыми зерттеулерді жүргізуге, ғылымның білім беру үдерісіне интеграциялануына, қызметкерлер мен білім алушылардың ғылыми-зерттеу жұмыстарын нәтижелерінің жариялануына жағдай туғызады.

14.1.4 ЖОО аумағында оқыту мен жұмыс істеуге қолайлы жағдайларды қамтамасыз етуі керек. Инфрақұрылымды тиісті түрде дамыту білім алушылардың, оқытушылардың, қызметкерлердің және тағы басқа мүдделі тұлғалардың инфрақұрылыммен қанағаттылығының мониторингі нәтижелеріне сүйене отырып жүргізілуі керек.

14.1.5 Материалдық-техникалық және ақпараттық ресурстардың сапасын бағалау:

14.1.5.1 кітапханалық ресурстардың (кітап қоры) адекваттылығының сәйкестігін, жоғары жылдамдықты байланыстың, біртұтас автоматтандырылған ақпараттық жүйенің, ақпараттандыру жүйесінің және жұртшылықпен байланыстың, зертханалық және оқу жабдығының, бағдарламалық құралдардың бар болуын талдау;

14.1.5.2 ЖОО-ның материалдық-техникалық және ақпараттық ресурстарды тексеру, ПОҚ және білім алушылардан, мүдделі жақтардан сұхбат алып, сауалнама жүргізу негізінде жүзеге асады.

14.2 Бағалау өлшемдері

14.2.1 ЖОО инфрақұрылымның оның ерекшелігіне сәйкестігін көрсетуі керек, соның ішінде білім беру бағдарламасына, қашықтықтан білім беруге, зерттеулерді іске асыруына. Дәрісханалар, кеңселер, зертханалар, коммуникациялық және компьютер жабдықтары және тағы басқа бөлмелер жоғары талаптарға сәйкес келуі керек.

14.2.2 ЖОО білім беру бағдарламасы материалдық-техникалық ресурстар мен ақпараттық қамтамасыз етуді дамытудың динамикасын, бюджетті жоспарлау мен үлестіруді түзету үшін бағалау нәтижелерінің қолдану тиімділігін бағалауы керек.

14.2.3 ЖОО ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың болашақта енгізуі мен қолданудың бағалауына мүмкіндік беретін мақсаттар мен міндеттердің

көрсеткіштерінің бар болуын қамтамасыз етуі керек.

14.2.4 ЖОО-да:

14.2.4.1 бағдарламалар мен (мысалы, онлайн-оқу, сыныпта үлгілеу) зияткерлік сұранысқа (дерекқорлар, мәліметтерді талдау бағдарламасы) сәйкес ПОҚ және студенттердің технологиялық қолдауы;

14.2.4.2 академиялық қолжетімдік - студенттердің дербестендірілген интерактивті ресурстарына (оқудан тыс уақытта да ашық болатын), сонымен бірге оқу материалдары мен тапсырмаларға кіруге мүмкіндіктері бар болуы, сондай-ақ, ЖОО-ның порталына (сайтқа) кіру арқылы білім алушылардың білімін өзін-өзі бағалау мүмкіндіктеріне ие болуы;

14.2.4.3 академиялық кеңестер - студенттерге академиялық бағдарламаларды жоспарлап, орындауға көмектесетін дербестендірілген интерактивті қорлардың бар болуы;

14.2.4.4 кәсіптік бағдар - студенттер, мансап бағыттарын таңдауда және оларға жету жолында көмек беретін дербестендірілген интерактивті ресурстарға кіру мүмкіндіктеріне ие болуы;

14.2.4.5 заманауи техникалық оқыту құралдармен жабдықталған қажетті дәрісханалардың саны: оқу және ғылыми лабораториялар, заманауи оқу-жаттығу полигондар, жүзеге асырылатын білім беретін бағдарламаларға, санитарлық-эпидемиологиялық ережелер мен талаптарға сәйкестелген қазіргі жабдықтармен құраландырылған технопарктердің бар болуы;

14.2.4.6 компьютер сыныптарының, оқу залдарының, мультимедиялық, лингафон және ғылыми-әдістемелік кабинеттердің қажетті саны, олардағы отыратын орындардың санының жеткілікті болуы;

14.2.4.7 кітаптар қоры, соның ішінде жалпы білім беру, базалық және бейінді пәндер бойынша қағаз және электронды тасымалдағыштарда оқу, әдістемелік және ғылыми әдебиеттердің қоры, оқыту тілдері шеңберіндегі мерзімдік басылымдардың болуы;

14.2.4.8 ғылыми деректер қорлары, электрондық ғылыми журналдар және олардың қолжетімді болуы;

14.2.4.9 басылып шығарылатын журналдардың электрондық нұсқаларының бар болуы;

14.2.4.10 ф3Ж-ның нәтижелерін, бітіру жұмыстарын, диссертацияларды плагиатқа сараптамалау;

14.2.4.11 ЖОО-ның барлық аумағында білім беретін интернет-ресурстарына еркін кіру, тегін Wi-Fi жұмыс істейтін оқыту ортасы жасалуы тиіс.

14.2.5 ЖОО білім алушыларға академиялық қолдаудың бар болуын қамтамасыз етуі керек, соның ішінде білім алушылар білім беретін бағдарламаны игеруі үшін қажетті ақпараттық-анықтамалық және әдістемелік материалдарды (анықтамалық-нұсқаулық, академиялық күнтізбе, нұсқау және т. б.) пайдалануға беруі керек.

14.2.6 Оқу материалдары, бағдарламалық құралдар, оқу әдебиеті, қосымша қорлар және жабдықтар барлық білім алушыларға қолжетімді болуы керек.

14.2.7 Ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың білім беру бағдарламасымен ере жүргені маңызды фактор болып табылады.

14.2.8 ЖОО зертханаларды дамыту бағдарламасының бар болуын көрсетуі керек.

14.2.9 ЖОО-да біртұтас автоматтандырылған ақпараттық жүйенің бар болуы және оның тиімділігі маңызды фактор болып табылады.

14.2.10 ЖОО оқыту үдерісіне ақпараттық технологиялардың енгізу дәрежесін анықтап, ПОҚ оқытудың инновациялық технологияларын, соның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологиялар негізінде, өңдеу және қолдану мониторингісін өткізуі керек.

14.2.11 ЖОО білім беру ұйымының қызметін жақсарту үшін қолдану тиімділігін, миссияны, мақсаттарды және міндеттерді сипаттайтын келесі мінездемелерді қамтитын веб-ресурстардың орын алуын көрсетуі керек:

14.2.11.1 ЖОО-ның порталындағы ПОҚ-тың дербес беттерінің болуын;

14.2.11.2 ЖОО-ның порталындағы (сайттағы) ПОҚ туралы адекватты және шынайы ақпараттың болуын;

14.2.11.3 шағымдарды қарастыру туралы ақпараттың айқындығын соның ішінде ЖОО-ның порталында (сайтында) тұтынушыларға арналған виртуалды шағым кітабының орналасуын;

14.2.11.4 ЖОО-ның порталында (сайтында) ЖОО қызметі мен ерекшелігі туралы толық шынайы ақпараттың орналастырылуын;

14.2.11.5 ЖОО миссиясы, мақсаттары мен міндеттерді іске асыру туралы сыртқы жарияланымдардың порталда (сайтта) (дәйексөздер, сілтемелер) орналастырылуын;

14.2.11.6 қоғам мен стейкхолдерлерге ақпарат беру үшін ақпараттық желілерді қолдануын.

14.2.12 Оқу-әдістемелік қамтамасыздандыруды ашық рұқсатта орналастырған уақытта авторлық құқықтарының сақталуы маңызды фактор болып табылады.

14.2.13 АҚТ адекватты және тиімді қолдану сұрақтары ЖОО-ның ғылыми кеңесінің мәжілістерінде және тағы басқа алқа органдарында қарастырылады.

14.2.14 Білім беру үдерісінде және ЖОО-ның қызметінде білім алушылар мен қызметкерлердің, ПОҚ-тың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды игеріп, қолдануы үшін жағдайларды жасау маңызды фактор болып табылады.

15. Аккредиттеу стандартына өзгертулерді және толықтыруларды енгізу тәртібі

15.1 Стандарттың негізгі ережелерін сәйкестікке келтіру және одан ары жетілдіру мақсатында қазіргі аккредиттеу стандартына өзгертулер мен толықтырулар енгізіледі.

15.2 Стандартқа өзгертулер және толықтыруларды АРТА енгізеді:

15.3 Білім беру ұйымдарымен және басқа қызығушылық танытқан ұйымдармен қазіргі стандартқа өзгертулер мен толықтыруларды ынталандыру жағдайында, ұсыныстар мен ескертулер олармен АРТА-ға жіберіледі.

15.4 АРТА бастамашылардан түскен ұсыныстар мен ескертулерді олардың негізділігін және мақсатқа лайықтығын зерттейді және сараптама жүргізеді.

15.5 Қолданыстағы аккредиттеу стандартына енгізуге ұсынылған өзгертулер мен толықтырулар мақұлданғанынан кейін АРТА директорының бұйрығымен бекітілген қазіргі стандартқа кітапша-қосымша беттер немесе өзгертулермен жаңа редакциясында бекітіледі.

ПАЙДАЛАНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

- [1] Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы. 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III.
- [2] Қазақстан Республикасының «Техникалық реттеулер туралы» Заңы. 2004 жылғы 9 қарашадағы № 603-II.
- [3] Стандарты и руководства к системам обеспечения качества в Европейском пространстве высшего образования. Европейская ассоциация обеспечения качества в высшем образовании. 2006, Астана, НАЦ МОН РК, 36 с.
- [4] Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ENQA, 2009, Helsinki, 3rd edition.
- [5] Quality Procedures in the European Higher Education Area and Beyond - Second ENQA Survey, ENQA, 2008, Helsinki.
- [6] Требования и процедура аккредитации бакалаврских и магистерских образовательных программ в области инженерии, архитектуры, информатики, естественных наук и математики. Агентство по аккредитации программ в области инженерии, информатики, естественных наук и математики (ASIIN), 2005, 55 с.
- [7] Criteria for accrediting Engineering technology programs, ABET, 2012, Baltimore.
- [8] Accrediting standards, ACEJMC, 2006.

СТАНДАРТЫ И КРИТЕРИИ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЙ АККРЕДИТАЦИИ ОРГАНИЗАЦИЙ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

1. Область применения

1.1 Настоящие стандарты определяют требования к высшим учебным заведениям и проведению институциональной аккредитации вуза.

1.2 Настоящие стандарты применяются при проведении процедуры институциональной аккредитации вуза независимо от его статуса, организационно-правовой формы, ведомственной подчиненности и формы собственности.

1.3 Настоящие стандарты могут быть также использованы вузом для внутренней оценки своей деятельности и разработки соответствующей внутренней нормативной документации.

2. Нормативные ссылки

В настоящем стандарте использованы ссылки на следующие нормативные документы:

2.1 Государственная программа развития образования РК на 2011-2020 годы. Указ Президента РК от 7 декабря 2010 г. № 1118.

2.2 Закон РК «О техническом регулировании» от 9 ноября 2004 г. № 603-ІІ ЗРК.

2.3 Закон РК «Об образовании» от 27 июня 2007 г. № 319-ІІІ.

2.4 Закон РК «Об аккредитации в области оценки соответствия» от 5 июля 2008 г. № 61-ІV.

2.5 Правила организации учебного процесса по кредитной технологии обучения. Постановление Правительства РК от 20 апреля 2011 года № 152.

2.6 ГОСО РК 5.04.019-2011 «Высшее образование. Бакалавриат. Основные положения», утвержденный приказом Министерства образования и науки Республики Казахстан от 17 июня 2011г. № 261.

2.7 ГОСО РК 5.04.033-2011 «Послевузовское образование. Магистратура. Основные положения», утвержденный приказом Министерства образования и науки Республики Казахстан от 17 июня 2011 г. № 261.

2.8 ГОСО РК 5.04.034 - 2011 «Послевузовское образование. Докторантура. Основные положения», утвержденный приказом Министерства образования и науки Республики Казахстан от 17 июня 2011г. № 261.

2.9 Постановление Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 «Об утверждении государственных общеобязательных стандартов образования соответствующих уровней образования».

3. Термины и определения

В настоящем стандарте применяются термины и определения в соответствии с Законами Республики Казахстан «Об образовании», «О техническом регулировании», ГОСО РК № 1080.

В дополнение к ним в настоящих стандартах установлены следующие определения:

3.1 **Аккредитация организации образования:** Процедура признания аккредитационным органом соответствия образовательных услуг установленным стандартам аккредитации с целью предоставления объективной информации об их качестве.

3.2 **Аудит:** Систематический независимый документированный процесс получения свидетельства аудита (проверки) и объективного их оценивания с целью установления степени выполнения согласованных критериев.

3.3 **Институциональная аккредитация:** Аккредитация деятельности организации образования в целом в соответствии со стандартами и критериями.

3.4 **Инновационное образование:** Объединение науки, образования и производства с целью подготовки специалистов, владеющих навыками научного поиска и коммерциализации результатов научно-исследовательской работы.

3.5 **Информационные ресурсы:** Совокупность библиотечного фонда, электронных учебных материалов и другого доступного учебно-методического обеспечения.

3.6 **Итоговая государственная аттестация:** Сдача государственных экзаменов и защита дипломных работ (проектов).

3.7 **Итоговый контроль:** Оценка знаний студентов в период промежуточной аттестации (экзаменационной сессии).

3.8 **Качество образования:** Соответствие уровня знаний студентов и выпускников требованиям ГОСО и дополнительным требованиям, установленным вузом.

3.9 **Маркетинг образовательных услуг:** Вид деятельности вуза, направленный на исследование удовлетворенности нужд и потребностей потребителей, призванный ориентировать производство образовательных услуг на подготовку специалистов, пользующихся спросом на рынке.

3.10 **Мониторинг образовательных услуг:** Сбор и анализ данных о процессах и процедурах образовательной деятельности.

3.11 **Производственная деятельность:** Выполнение научных работ по заказам производственных предприятий, организаций и фирм, в рамках хозяйственных договоров.

3.12 **Образовательная программа:** Профессиональная учебная программа высшего образования, направленная на подготовку специалистов с присвоением квалификации и (или) академической степени «бакалавр».

3.13 **Оценка рейтинга:** Показатель текущей успеваемости студента, опреде-

ляется два раза в семестр в периоды рубежного контроля.

3.14 **Оценка рейтинга допуска:** оценка текущей работы студента в течение академического периода, входящая в итоговую оценку по дисциплине.

3.15 **Потребитель:** Организация или лицо, получающие продукцию или услуги (обучающиеся, их родители, работодатели, государство).

3.16 **Промежуточная аттестация студентов:** Процедура, проводимая с целью оценки уровня освоения учебной дисциплины после ее изучения в соответствии с учебной программой.

3.17 **Процедура:** Установленный способ осуществления деятельности или процесса.

3.18 **Процесс:** Совокупность взаимосвязанных и взаимодействующих видов деятельности, которые преобразуют «входы» в «выходы».

3.19 **Результативность:** Степень реализации запланированной деятельности и достижения запланированных результатов.

3.20 **Рубежный контроль:** Аттестация студентов в течение семестра с выставлением оценки рейтинга (проводится два раза в семестр).

3.21 **Система качества:** Совокупность подразделений и должностных лиц в организации, которые выполняют определенные функции менеджмента качества в соответствии с установленными правилами и принятыми методиками.

3.22 **Текущий контроль успеваемости студентов:** Систематическая проверка знаний обучающихся, проводимая преподавателем на текущих занятиях согласно расписанию учебных занятий в соответствии с профессиональной учебной программой.

3.23 **Удовлетворенность потребителей:** Восприятие потребителями степени выполнения их требований.

3.24 **Управленческая документация:** Документация по планированию, управлению процессами, применению различных процедур, положения о структурных подразделениях, должностные инструкции.

3.25 **Экзаменационная сессия:** Период промежуточной аттестации студентов в ВУЗе.

3.26 **Эффективность:** Соотношение между достигнутым результатом и использованными ресурсами.

4. Обозначения и сокращения

В настоящем стандарте используются сокращения в соответствии с Законами Республики Казахстан «Об образовании», «О техническом регулировании», ГОСО РК № 1080.

В настоящем стандарте используются следующие обозначения и сокращения:

ВУЗ - высшее учебное заведение;

ГОСО - государственные общеобязательные стандарты образования;

НААР - Независимое агентство аккредитации и рейтинга;

НИР - научно-исследовательская работа;
НИРС - научно-исследовательская работа студента;
НПД - научно-производственная деятельность;
ППС - профессорско - преподавательский состав;
СМК - система менеджмента качества;
УВП - учебно-вспомогательный персонал.

5. Процедура проведения институциональной аккредитации. Основные положения

5.1 Подача организацией образования заявки на проведение институциональной аккредитации с приложением копии государственной лицензии и приложений к лицензии на право ведения образовательной деятельности и краткой характеристикой деятельности вуза.

5.2 Принятие решения вузом и НААР о начале процедуры институциональной аккредитации. Заключение договора между агентством и организацией образования о проведении институциональной аккредитации и присвоение статуса кандидата на аккредитацию.

5.3 Руководство организации образования и НААР организует обучение для разъяснения критериев и процедуры институциональной аккредитации внутренним экспертам организации образования на специальных семинарах по вопросам теории, методики и технологии проведения институциональной аккредитации.

5.4 Проведение организацией образования самооценки согласно требованиям, установленным НААР, и направление отчета о самооценке (на казахском, русском и английском языках) в НААР в электронном варианте и в количестве 7 экземплярах на бумажных носителях для каждого из языков.

5.5 Формирование экспертной комиссии директором НААР для проведения аудита вуза. Экспертная комиссия состоит из 7 (8) экспертов, в состав которых входят представители академической общественности Казахстана, включая работодателей и представителей студенческой молодежи и зарубежного эксперта.

5.6 На основе отчета по самооценке организации образования НААР разрабатывает рекомендации о необходимости доработки материалов самооценки, либо принимает решение о проведении внешней экспертной оценки, либо в связи с несоответствием критериям о невозможности аккредитации и принимает решение о прекращении договора.

5.7 В случае продолжения аккредитации председатель экспертной комиссии и НААР согласуют с организацией образования сроки проведения институциональной аккредитации и план работы комиссии.

5.8 Продолжительность визита комиссии составляет 2-4 дня. По окончании визита внешняя экспертная комиссия готовит развернутый отчет по оценке вуза, который служит основой для принятия решения о институциональной аккредита-

ции Аккредитационным Советом.

5.9 При принятии положительного решения НААР направляет сертификат о институциональной аккредитации, подписанный Директором НААР в организацию образования с указанием срока действия. Далее решение об аккредитации вуза направляется в МОН РК для включения в Национальный реестр 2 и размещается на веб-сайте НААР.

5.10 При наличии отдельных недостатков аккредитация выдается сроком на 1 год. По истечению срока экспертная комиссия НААР проводит проверку на предмет устранения отдельных недостатков с выездом в организацию образования. При принятии положительного решения срок аккредитации продлевается до пяти лет. Если отдельные недостатки не были устранены в установленный срок, действие аккредитации приостанавливается и организация заявитель не имеет права подавать заявку на аккредитацию в НААР в течение одного года с момента принятия решения об отзыве аккредитации вуза.

5.11 Сроки аккредитации:

1 год - при соблюдении критериев в целом, но при наличии отдельных недостатков и возможностей для улучшения;

5 лет - при положительных результатах, в случае продления одногодичной аккредитации либо при полном соблюдении критериев.

5.12 В случае принятия отрицательного решения организация образования вправе обжаловать решение Аккредитационного Совета в установленном Руководством по проведению самооценки вуза, а также законодательством Республики Казахстан порядке.

6. Последующие процедуры. Основные положения

6.1 В случае невыполнения требований выдвигаемых НААР по отношению к организации образования Аккредитационный Совет вправе принять следующие решения:

- временно приостановить действие аккредитации вуза,
- отозвать аккредитацию организации образования путем исключения из списка Национального реестра 2, что может повлечь за собой аннулирование всех достигнутых ранее результатов аккредитации и обязанность прохождения всех этапов аккредитации заново в случае изъявления заявителем желания пройти аккредитацию снова.

6.2 Постаккредитационный мониторинг деятельности организации образования проводится следующим образом:

Сроки аккредитации	1 год	3 года	5 лет
Предоставление промежуточного отчета	Раз в год	Раз в год	Раз в два года

7. Стандарт «ВИДЕНИЕ, МИССИЯ И СТРАТЕГИЯ». Требования

7.1 Общие положения

7.1.1 Деятельность вуза определяется его миссией, отображающей место в едином образовательном пространстве Казахстана.

7.1.2. Деятельность вуза должна в полной мере соответствовать законодательству РК в сфере образования.

7.1.3 Оценка данного стандарта проводится на основе:

7.1.3.1 анализа действующих миссии и стратегии, планов и системы мониторинга их реализации;

7.1.3.2 анализа механизма формирования и пересмотра миссии и стратегии;

7.1.3.3 анализа информационных ресурсов и процессов распространения информации о миссии и стратегии;

7.1.3.4 анализа механизма ресурсного обеспечения и организационной структуры, направленной на реализацию миссии и стратегии;

7.1.3.5 анализа внутренней и внешней среды и рынка для определения исходных параметров миссии и стратегии;

7.1.3.6 обследования информационных ресурсов, материально-технической базы вуза;

7.1.3.7 интервьюирования, анкетирования ППС, сотрудников, обучающихся вуза, работодателей и других заинтересованных лиц.

7.2 Критерии оценки

7.2.1 Вуз демонстрирует разработку миссии, видения и стратегии на основе анализа реального позиционирования вуза и их направленность на удовлетворение потребностей государства, заинтересованных лиц и обучающихся.

7.2.2 Вуз должен продемонстрировать индивидуальность и уникальность миссии и стратегии, их согласованность с национальными приоритетами развития.

7.2.3 Вуз должен обеспечить адекватность миссии, видения, стратегии имеющимся ресурсам (в том числе финансовым, информационным, кадровому составу, материально-технической базе), потребностям рынка и образовательной политике РК.

7.2.4 Вуз должен привлекать представителей групп заинтересованных лиц, в том числе обучающихся, ППС и работодателей к формированию миссии, видения, стратегии.

7.2.5 Вуз демонстрирует прозрачность процессов формирования миссии, видения, стратегии. Вуз обеспечивает информированность заинтересованных лиц о содержании миссии и стратегии и процессах их формирования.

7.2.6 Вуз должен определить механизмы формирования и регулярного пересмотра миссии, видения, стратегии и мониторинга их реализации.

7.2.7 Видение, миссия и стратегии должны быть согласованы между собой.

7.2.8 Вуз осуществляет процессы стратегического, тактического и оперативно-го планирования и распределения ресурсов в соответствии с видением и миссией.

7.2.9 Вуз систематически собирает, накапливает и анализирует информацию о своей деятельности и проводит самооценку по всем направлениям, на основе разработки и внедрения процессов измерения, анализа для оценки успешности реализации стратегии вуза через такие показатели как «результативность» и «эффективность», разрабатывает и пересматривает видение, миссию и стратегию.

7.2.10 На основе стратегии вуз разрабатывает конкретизирующие ее документы по отдельным областям деятельности и процессам (в том числе: политики, кодексы, планы реализации, планы по направлениям деятельности, положения, процедуры и др.).

7.2.11 Видение, миссия и стратегия проходят публичное обсуждение с представителями всех заинтересованных сторон, на основе предложений и поправок, внесенных Ученым Советом вуза или другим уполномоченным коллегиальным органом в проект.

7.2.12 Важным фактором является обеспечение репрезентативности представителей групп заинтересованных лиц.

7.2.13 Стратегия вуза содержит:

7.2.13.1 оценку уникальности вуза в удовлетворении потребностей заинтересованных лиц и рыночной ниши;

7.2.13.2 перспективный анализ развития рынка образовательных услуг;

7.2.13.3 приоритетные направления деятельности вуза;

7.2.13.4 анализ состояния вуза и успешности в реализации стратегии;

7.2.13.5 анализ рисков и механизмы их предупреждения;

7.2.13.6 анализ доступных ресурсов и их достаточности для реализации поставленных целей.

8. Стандарт «РУКОВОДСТВО И МЕНЕДЖМЕНТ». Требования

8.1 Общие положения

8.1.1 Система управления вузом направлена на реализацию видения, миссии, стратегии.

8.1.2 Оценка качества руководства и менеджмента осуществляется на основе:

8.1.2.1 анализа протоколов коллегиальных органов управления, приказов ректора, управленческой отчётности;

8.1.2.2 интервьюирования и анкетирования сотрудников и студентов вуза, а также заинтересованных сторон;

8.1.2.3 анализа соответствия профессиональных квалификаций высшего руководства вуза и распределения должностных обязанностей.

8.2 Критерии оценки

8.2.1 Управление вузом должно включать:

8.2.1.1 управление деятельностью через процессы;

8.2.1.2. механизмы планирования, развития и постоянного улучшения;

8.2.1.3. оценки рисков и определения путей снижения этих рисков;

8.2.1.4. мониторинг, включая создание процессов отчетности, позволяющих определить динамику в деятельности и реализации планов;

8.2.1.5. анализ выявленных несоответствий, реализации разработанных корректирующих и предупреждающих действий;

8.2.1.6. анализа эффективности изменений;

8.2.1.7. оценку результативности и эффективности деятельности подразделений и их взаимодействия.

8.2.2 Вуз должен обеспечить соответствие организационной, функциональной и штатной структуры стратегии развития вуза.

8.2.3 Вуз должен продемонстрировать наличие принципов формирования организационной и функциональной структуры.

8.2.4 Вуз должен обеспечить наличие документов по организационной структуре и управлению вузом.

8.2.5 В вузе должны быть документированы все основные бизнес-процессы.

8.2.6 Вуз должен продемонстрировать четкое определение ответственных за бизнес-процессы, однозначного распределения должностных обязанностей персонала, разграничения функций коллегиальных органов.

8.2.7 Вуз должен обеспечить наличие и эффективное функционирование ориентированной на студентов, работников и заинтересованных лиц системы информирования и обратной связи.

8.2.8 Вуз должен продемонстрировать наличие механизма коммуникации с обучающимися, работниками и другими заинтересованными в деятельности вуза лицами, в том числе наличие установленных сроков рассмотрения жалоб, обращений, запросов.

8.2.9 Вуз должен установить периодичность, формы и методы оценки деятельности коллегиальных органов и структурных подразделений, высшего руководства.

8.2.10 Важным фактором является сотрудничество с другими вузами и обмен опытом.

8.2.11 Вуз должен принимать решения обосновано, на основе фактов.

8.2.12 Вуз должен обеспечить управление образовательным процессом через управление отдельными образовательными программами, включая оценку их эффективности, а не только подразделениями.

8.2.13 Вуз должен продемонстрировать успешное функционирование внутривузовской системы обеспечения качества, включающей проектирование, управ-

ление и мониторинг бизнес-процессов, их улучшение, принятие решений на основе фактов.

8.2.14 Важным фактором является наличие сертифицированной системы менеджмента качества и ее постоянное улучшение.

8.2.15 Важным фактором является наличие информационных систем и баз данных, использование сети Интернет для информирования, наличие портала и/или Интернет сайта, содержащих информацию, отражающую процессы планирования и результаты оценки его эффективности для обучающихся, сотрудников и общественности.

8.2.16 Вуз должен представить доказательства прозрачности системы управления вузом.

8.2.17 Важным фактором является участие представителей заинтересованных лиц (работодателей, ППС, обучающихся) в составе коллегиальных органов управления.

8.2.18 Вуз должен продемонстрировать наличие и доказательства интенсивного использования в процессах управления системы сбора и анализа статистики вуза по контингенту обучающихся и выпускников, наличествующих ресурсах, кадровому составу, научной и международной деятельности и другим направлениям.

8.2.19 Важным фактором является управление вузом на основе результатов исследования изменений во внутренней и внешней среде.

8.2.20 Вуз должен продемонстрировать механизмы разрешения конфликтов интересов и отношений, посредством доступности информации о соблюдении/нарушениях и наличия системы обратной связи, рассмотрения в органах управления, эффективной деятельности дисциплинарных органов и мотивационной системы.

8.2.21 Вуз должен обеспечить измерение степени удовлетворенности потребностей ППС, персонала и обучающихся и продемонстрировать доказательства устранения недостатков, обнаруженных в рамках процесса измерения.

8.2.22 Вуз должен продемонстрировать доказательства открытости и доступности руководителей и администрации для обучающихся, ППС, родителей (блоги на сайте организации образования, официальные часы приема по личным вопросам, e-mail общение и др.).

8.2.23 Вуз должен продемонстрировать наличие канала связи, по которому любое заинтересованное лицо может делать инновационные предложения по улучшению деятельности вуза руководству вуза и руководящим органам. Вуз должен продемонстрировать примеры анализа этих предложений и претворения подобных предложений в жизнь в вузе.

9. Стандарт «ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ПРОГРАММЫ». Требования

9.1 Общие положения

9.1.1 Реализация образовательной программы направлена на формирование профессиональной компетентности будущих специалистов, соответствующим квалификационным рамкам уровней образования и удовлетворению потребностей рынка.

9.1.2 Вуз должен определить собственные требования к различным формам (очное, вечернее, заочное), уровням (BA - MA - PhD) и используемым технологиям (в т.ч. дистанционным).

9.1.3 Образовательные программы предусматривают возможность построения индивидуальной образовательной траектории, учета личностных потребностей и возможностей обучающихся.

9.1.4 Оценка качества образовательных программ осуществляется на основе:

9.1.4.1 анализа учебных планов, каталога элективных дисциплин, рабочих учебных расписаний, индивидуальных планов программ обучающихся, внутренних нормативных документов, регламентирующих реализацию образовательных программ;

9.1.4.2 анализа методик обучения и организации самостоятельной работы обучающегося;

9.1.4.3 интервьюирования и анкетирования обучающихся, ППС и заинтересованных сторон;

9.1.4.4 результатов наблюдений за проведением лекций и семинаров в вузе;

9.1.4.5. анализа методики и результатов наблюдений за проведением оценивания знаний студентов.

9.2 Критерии оценки

9.2.1 Вуз должен предоставить доказательства участия ППС и работодателей в разработке и управлении академическими образовательными программами, обеспечении их качества.

9.2.2 Вуз должен определить содержание, объем, логику построения индивидуальной образовательной траектории обучающихся, влияние дисциплин и профессиональных практик на формирование профессиональной компетенции выпускников.

9.2.3 Вуз должен продемонстрировать непрерывность содержания образовательных программ различных уровней (бакалавриат- магистратура-докторантура - дополнительное образование), в т.ч. логику академической взаимосвязи дисциплин, последовательность и преемственность.

9.2.4 Вуз должен продемонстрировать влияние дисциплин на формирование у обучающихся профессиональной компетентности, навыков и блоков знаний,

обозначенных в учебно-методических комплексах дисциплин, четко определить логическую последовательность курсов дисциплин и отразить в рабочей учебной программе основные требования к результатам обучения.

9.2.5 Вуз должен продемонстрировать логику и причины составления учебных планов и программ обучения, в частности причины выбора той или иной дисциплины в перечень учебного плана, причины присвоения статуса пост- или преквизита, соответствие названия и содержания дисциплин актуальным направлениям развития изучаемой области науки/общества и т.д.

9.2.6 Вуз должен обеспечить содержание учебных дисциплин уровню обучения (бакалавриат, магистратура, докторантура) и предлагаемым результатам обучения.

9.2.7 Перечень и содержание дисциплин должны быть доступными для обучающихся. Дисциплины должны содержать результаты самых актуальных научно-исследовательских работ и другую информацию преподаваемой области. Дисциплины должны исчерпывающе освещать все вопросы, проблемы, имеющиеся на повестке в преподаваемой области.

9.2.8 Важным фактором является гармонизация содержания образовательных программ с образовательными программами ведущих зарубежных и казахстанских вузов.

9.2.9 В структуре образовательной программы следует предусмотреть различные виды деятельности, содержание которых должно способствовать развитию профессиональных компетенций обучающихся с учетом их личных особенностей.

9.2.10 Вуз должен обеспечить равные возможности обучающимся, вне зависимости от языка обучения, для формирования индивидуальной образовательной программы, направленной на формирование профессиональной компетенции.

9.2.11 Важным фактором является обновляемость образовательных программ, где учитываются интересы работодателей.

9.2.12 Вуз должен обеспечить ежегодный пересмотр содержания учебных планов и программ обучения с учётом изменений на рынке, пожеланий обучающихся и преподавателей и с привлечением к принятию решений представителей работодателей, обучающихся, преподавателей и заинтересованных лиц.

9.2.13 Учебное оборудование и программные средства, используемые для освоения образовательных программ, должны быть аналогично используемым в соответствующих отраслях и соответствовать требованиям безопасности при эксплуатации.

9.2.14 Вуз должен продемонстрировать эффективность регулярного анализа достаточности и современности, имеющихся в распоряжении образовательных программ ресурсов - аудиторий, лабораторий, компьютерного оборудования и программного обеспечения, финансовых ресурсов, доступа к международным базам данных научно-исследовательских результатов, системы профессиональной практики и трудоустройства, учебных пособий и материалов и т.д.

9.2.15 Для реализации образовательных программ вуз должен привлекать практиков и определить долю читаемых ими дисциплин.

9.2.16 Вуз должен продемонстрировать логику их привлечения к проведению занятий.

9.2.17 Вуз должен обеспечить объективность оценки знаний и степени сформированности профессиональной компетентности обучающихся, прозрачность и адекватность инструментов и механизмов их оценки.

9.2.18 Вуз должен обеспечить механизм внутренней оценки качества и экспертизы образовательных программ, а также обратную связь для их совершенствования.

9.2.19 Вуз должен обеспечить доступность для обучающихся максимально возможного количества структурированной, организованной информации по читаемым дисциплинам - презентационные материалы, конспект лекций, обязательную и дополнительную литературу, практические задания и т.д.

9.2.20 При реализации образовательной программы должен проводиться мониторинг самостоятельной работы обучающегося и созданы механизмы адекватной оценки ее результатов.

9.2.21 Важным фактором является внедрение и эффективность активных методов обучения и инновационных методов преподавания.

9.2.22 Важным фактором является возможность продолжения образования по образовательным программам послевузовского и дополнительного образования.

9.2.23 Важным фактором является наличие совместных образовательных программ с зарубежными вузами и привлечение казахстанских научно-исследовательских организаций к образовательному процессу.

9.2.24 Важным фактором является академическая мобильность обучающихся и профессорско-преподавательского состава (возможность обучаться в течение определенного времени в других казахстанских и зарубежных вузах, академические обмены профессорско-преподавательским составом) и наличие механизма по признанию результатов академической мобильности обучающихся.

9.2.25 Вуз должен обеспечить наличие и эффективное функционирование механизма объективной, точной и исчерпывающей оценки знаний, навыков и качеств, приобретенных обучающимися в процессе прохождения обучения по дисциплине, а также коллегиального механизма апелляции и профессиональной апелляционной оценки.

9.2.26 Вуз должен обеспечить наличие и эффективное функционирование системы индивидуальной помощи и консультирования обучающихся по вопросам образовательного процесса.

10. Стандарт «ПРОФЕССОРСКО-ПРЕПОДАВАТЕЛЬСКИЙ СОСТАВ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРЕПОДАВАНИЯ». Требования.

10.1 Общие положения

10.1.1 Кадровая политика формирования и развития ППС:

10.1.1.1 определяет ответственность, должностные обязанности и квалификационные требования;

10.1.1.2 содержит мероприятия направленные на развитие и повышение квалификации ППС, административно-управленческого персонала и сотрудников вуза;

10.1.1.3 учитывает возможные риски;

10.1.1.4 регламентирует организационную и функциональную структуру управления персоналом и его развитие, в том числе систему подбора кадров;

10.1.1.5 обеспечивает соответствие квалификации ППС потребностям образовательных программ;

10.1.1.6 обеспечивает функционирование механизмов мотивации сотрудников, адаптации новых сотрудников, аттестации и применения дисциплинарных мер по отношению к сотрудникам, процедуры увольнения сотрудников;

10.1.1.7 содержит принципы этического поведения персонала.

10.1.2. Оценка соответствия критериям данного стандарта осуществляется на основе:

10.1.2.1. анализа документов, определяющих должностные обязанности, права, ответственность, профессиональное развитие и повышение квалификации, систему мотивации, адаптации, увольнения и других кадровых вопросов;

10.1.2.2. интервьюирования ППС, сотрудников и руководства;

10.1.2.3. данных об этическом поведении, корпоративной культуры в вузе.

10.2. Критерии оценки

10.2.1 Вуз должен обеспечить соответствие профессорско-преподавательского состава квалификационным требованиям, уровню и специфике образовательной программы.

10.2.2 Вуз должен продемонстрировать соответствие кадрового потенциала ППС стратегии и специфике образовательных программ.

10.2.3 Вуз должен продемонстрировать подбор кадров на основе анализа потребностей образовательных программ, наличия системы рекрутинга.

10.2.4 Вуз должен продемонстрировать доступность для общественности сведений о ППС, в том числе каталогов ППС, размещение анкет на сайте вуза.

10.2.5 Вуз должен продемонстрировать соблюдение принципа доступности руководства и прозрачности всех кадровых процедур.

10.2.6 Вуз должен обеспечить мониторинг деятельности ППС, систематиче-

скую оценку компетентности преподавателей, комплексную оценку качества преподавания.

10.2.7 Рабочая нагрузка преподавателя должна включать учебную, учебно-методическую, научную работу (в т.ч. подготовку проектов и заявок), организационно-методическую (в т.ч. участие и организацию различных мероприятий), повышение профессиональной компетентности (повышение квалификации, включая личностное развитие и изучение литературы по специальности), деятельность в профессиональной среде (например, участие в профессиональных ассоциациях и консалтинг).

10.2.8 Вуз должен продемонстрировать доказательства выполнения преподавателями всех видов запланированной нагрузки.

10.2.9 Вуз должен обеспечить полноту и адекватность индивидуального планирования работы ППС по всем видам деятельности, мониторинг результативности и эффективности индивидуальных планов.

10.2.10 Вуз должен продемонстрировать наличие системы повышения квалификации, профессионального и личностного развития ППС и административно-управленческого персонала.

10.2.11 Вуз должен обеспечить целенаправленные действия по развитию молодых преподавателей.

10.2.12 Вуз должен обеспечить подготовку высшего руководства (ректора, советников, проректоров, деканов, начальников структурных подразделений) по программам менеджмента образования.

10.2.13 Вуз должен обеспечить наличие системы стимулирования профессионального и личностного развития преподавателей и сотрудников.

10.2.14 Вуз должен обеспечить мониторинг удовлетворенности ППС.

10.2.15 Вуз должен продемонстрировать вовлеченность ППС в практическую деятельность в области специализации на постоянной основе.

10.2.16 Вуз должен продемонстрировать ИТ-компетентность ППС, применение инновационных методов и форм обучения.

10.2.17 Важным фактором является привлечение специалистов к преподаванию в вузе, обладающих опытом работы в соответствующей отрасли.

10.2.18 Важным фактором является развитие академической мобильности, привлечение лучших зарубежных и отечественных преподавателей, проведение совместных исследований.

10.2.19 Важным фактором является наличие дудипломных программ, активное применение информационно-коммуникационных технологий в образовательном процессе (on-line, e-портфолио и др.).

10.2.20 Важным фактором является привлечение к образовательному процессу известных ученых, общественных и политических деятелей, заслуженных деятелей.

10.2.21 Важным фактором является участие ППС в жизни общества (роль ППС в системе образования, в развитии науки, региона, создании культурной среды, участие в выставках, творческих конкурсах, программах благотворительности и т.д.).

11. Стандарт «ОБУЧАЮЩИЕСЯ». Требования

11.1 Общие положения

11.1.1 Вуз должен продемонстрировать политику формирования контингента обучающихся.

Вуз определяет порядок формирования контингента обучающихся исходя из:

- минимальных требований к абитуриентам,
- максимального размера группы,
- прогнозирования количества государственных грантов,
- анализа имеющихся материально-технических, информационных ресурсов, кадрового потенциала,
- анализа социальных условий для студентов, в т.ч. предоставления мест в общежитии.

11.1.2 Вуз создает среду обучения, содействующую формированию профессиональной компетентности и учитывающую индивидуальные потребности и возможности обучающихся.

11.1.3 Вуз создает условия для эффективного продвижения обучающегося по индивидуальной образовательной траектории, включая консультации эдвайзеров.

11.1.4 Оценка данного стандарта осуществляется на основе:

- 11.1.4.1 анализа внутренних нормативных документов, регламентирующих образовательный процесс;
- 11.1.4.2 анализа индивидуальных планов обучающихся, личных дел, приказов;
- 11.1.4.3 обследование сферы обучения, включая информационное сопровождение учебного процесса;
- 11.1.4.4 анкетирование и интервьюирование обучающихся.

11.2 Критерии оценки

11.2.1 Вуз должен продемонстрировать политику формирования контингента обучающихся и прозрачность ее процедур.

11.2.2 Вуз должен обеспечить представительство студентов в коллегиальных органах управления вузом.

11.2.3 Вуз должен обеспечить возможность обучающимся прохождения практики по специальности и проводить мониторинг удовлетворенности обучающихся, руководителей предприятий - мест практик и работодателей.

11.2.4 Важным фактором является возможность профессиональной сертификации обучающихся в процессе обучения.

11.2.5 Важным фактором является привлечение обучающихся к НИР.

11.2.6 Важным фактором является возможность внешней и внутренней мо-

бильности для обучающихся.

11.2.7 Важным фактором является наличие программ поддержки одаренных обучающихся.

11.2.8 Вуз должен приложить максимальное количество усилий к обеспечению выпускников трудоустройством и поддержанию связи с выпускниками и созданию сообщества выпускников.

11.2.9 Важным фактором является мониторинг трудоустройства и профессиональная деятельность выпускников.

11.2.10 Вуз должен обеспечить возможность внеучебного времяпровождения для студентов.

11.2.11 Вуз должен обеспечить студентам возможность для общения между собой - например, посредством Интернет форума.

11.2.12 Вуз должен создать механизм мониторинга удовлетворённости обучающихся деятельностью вуза в целом и отдельными услугами в частности.

11.2.13 Вуз должен продемонстрировать функционирование системы обратной связи, включающей оперативное представление информации о результатах оценки знаний обучающихся.

12. Стандарт «НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ РАБОТА». Требования

12.1 Общие положения

12.1.1 Вуз последовательно осуществляет интеграцию науки и образования.

12.1.2 Вуз демонстрирует доведение результатов научно-исследовательской работы ППС и обучающихся до широкой общественности, в том числе и международной, а также их применение в рамках процесса обучения.

12.1.3 Оценка научно-исследовательской работы осуществляется на основе:

12.1.3.1 анализов планов научно-исследовательской работы вуза, индивидуальных планов ППС, планирования проектов и программ;

12.1.3.2 анализа публикаций ППС и обучающихся;

12.1.3.3 анализа достоверных фактов, признание результатов научно-исследовательской работы ППС и обучающихся;

12.1.3.4 анализа финансовых ресурсов для реализации научно-исследовательской работы;

12.1.3.5 обследования научной инфраструктуры;

12.1.3.6 обследования возможностей доступа к информационным ресурсам, в том числе базе данных научных публикаций;

12.1.3.7 анкетирования, интервьюирования ППС и обучающихся, а также заинтересованных сторон.

12.2 Критерии оценки

12.2.1 Вуз должен продемонстрировать соответствие приоритетов научно-ис-

следовательской работы национальной политике в сфере образования, науки и инновационного развития.

12.2.2 Вуз должен создать условия для развития научных коллективов, научно-исследовательских лабораторий, научных школ и мастерских, привлекая студентов к научно-исследовательской деятельности; обеспечивая участие ППС и студентов в научных конференциях и конкурсах; принимая на работу ведущих ученых и практических работников.

12.2.3 Вуз должен создать условия для развития научного потенциала молодых ученых и обучающихся.

12.2.4 Важным фактором является использование различных форм финансирования научно-исследовательской деятельности - средства различных научных фондов, средства учредителей, средства субъектов хозяйственной деятельности, средства местных бюджетов, средства хоздоговоров, международные научно-исследовательские гранты.

12.2.5 Вуз должен стимулировать научно-исследовательскую деятельность, используя различные формы мотивации.

12.2.6 Важным фактором является проведение совместных с зарубежными вузами научно-исследовательских программ.

12.2.7 Вуз должен обеспечить внедрение результатов научных исследований в образовательный процесс.

12.2.8 Важным фактором является участие вуза в международных, национальных и региональных профессиональных альянсах, ассоциациях и т.д., а также их мероприятиях.

12.2.9 Вуз должен обеспечить распространение результатов научно-исследовательской работы, а также сбор, анализ и применение в процессе совершенствования научно-исследовательской деятельности информации об осуществлённой и осуществляемой научно-исследовательской деятельности.

12.2.10 Важным фактором является осуществление инновационной деятельности организации образования и ее мониторинг.

12.2.11 Вуз должен продемонстрировать разработку и претворение в жизнь инновационных предложений и результатов научно-исследовательской деятельности.

12.2.12 Вуз должен обеспечить механизмы оценки проводимых НИР.

12.2.13 Вуз должен обеспечить научно-исследовательский процесс всеми необходимыми ресурсам, в первую очередь, требуемой литературой и информацией для развития исследовательского методического инструментария.

12.2.14 Вуз должен обеспечить соответствие научно-исследовательской деятельности миссии и стратегии вуза.

12.2.15 Вуз должен обеспечить актуальность тем научных исследований, их соответствие последним событиям и важным вопросам на международном рынке и в мировом сообществе.

12.2.16 Вуз должен предоставить подтверждение активной поддержки разработки и проведения междисциплинарных научных исследований.

13. Стандарт «ФИНАНСЫ». Требования

13.1 Общие положения

13.1.1 Вуз демонстрирует степень реализации принципов устойчивости, эффективности, результативности, приоритетности, прозрачности, ответственности, делегирования полномочий, разграничения и самостоятельности системы финансирования вуза.

13.1.2 Оценка финансовой устойчивости осуществляется на основе анализа финансовой отчетности (бухгалтерского баланса, отчета о доходах и расходах), а также интервью с работниками службы бухгалтерского учёта и финансового анализа, руководителями подразделений вуза и заинтересованными лицами.

13.2 Критерии оценки

13.2.1 Вуз должен продемонстрировать согласованность стратегии развития и управления финансовыми потоками в вузе.

13.2.2 Вуз должен продемонстрировать планирование бюджета вуза, наличие краткосрочных и среднесрочных планов на основе проектного подхода.

13.2.3 Вуз должен продемонстрировать наличие формализованной политики финансового менеджмента: отчет о движении денежных средств, отчет об изменениях в собственном капитале.

13.2.4 Вуз должен продемонстрировать наличие системы внутреннего аудита и результаты регулярного проведения внешнего, независимого аудита.

13.2.5 Вуз должен доказать финансовую устойчивость и жизнеспособность вуза.

13.2.6 Вуз должен формировать альтернативные сценарии развития на основе ежегодной оценки рисков.

13.2.7 В вузе должен существовать механизм оценки адекватности финансового обеспечения различных видов деятельности вуза, в т.ч. стратегии развития вуза, развития образовательных программ, научных проектов.

13.2.8 Вуз должен обеспечить прозрачность распределения бюджета и его эффективность.

13.2.9 В вузе должен существовать эффективный механизм финансовой отчетности.

13.2.10 Важным фактором является наличие у подразделений и проектных команд вуза собственных финансовых средств и прав ими самостоятельно распоряжаться.

14. Стандарт «РЕСУРСЫ: МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКИЕ И ИНФОРМАЦИОННЫЕ». Требования

14.1 Общие положения

14.1.1 Постоянное улучшение материально-технических и информационных ресурсов являются фактором обеспечения качества образования и гарантий устойчивого развития вуза.

14.1.2 Среда обучения студентов, включая материально-технические и информационные ресурсы должна соответствовать заявленной миссии, стратегии, образовательным программам реализуемым вузом.

14.1.3 Вузы создают условия для проведения научных исследований, интеграции науки в образовательный процесс, публикации результатов научно-исследовательской работы сотрудников и обучающихся.

14.1.4 Вуз должен обеспечить создание комфортных условий для обучения и работы на территории вуза. Соответствующее развитие инфраструктуры должно проводиться исходя из результатов мониторинга удовлетворённости инфраструктурой обучающимися, преподавателями, работниками и другими заинтересованными лицами в порядке приоритетности, определённом в стратегии вуза.

14.1.5 Оценка качества материально-технических и информационных ресурсов на основе:

14.1.5.1 анализа соответствия адекватности библиотечных ресурсов (книжного фонда), наличия высокоскоростной связи, единой автоматизированной информационной системы, системы информирования и связи с общественностью, лабораторного и учебного оборудования, программных средств;

14.1.5.2 обследования материально-технических и информационных ресурсов вуза, интервьюирования и анкетирования обучающихся, ППС и заинтересованных сторон.

14.2 Критерии оценки

14.2.1 Вуз должен продемонстрировать соответствие инфраструктуры вуза специфике его деятельности, в том числе, реализации образовательных программ, дистанционного обучения, исследований. Аудитории, офисы, лаборатории, коммуникационное и компьютерное оборудование и другие помещения должны соответствовать высоким требованиям.

14.2.2 Вуз должен проводить оценку динамики развития материально-технических ресурсов и информационного обеспечения, эффективности использования результатов оценки для корректировки в планировании и распределении бюджета.

14.2.3 Вуз должен обеспечить наличие индикаторов целей и задач, позволяющих оценить перспективы внедрения и использования информационно-комму-

никационных технологий.

14.2.4 В вузе должна быть создана среда обучения, в которую входят:

14.2.4.1 технологическая поддержка студентов и ППС в соответствии с программами (например, онлайн-обучение, моделирование в классе) и интеллектуальным запросам (базы данных, программы анализа данных);

14.2.4.2 академическая доступность - студенты имеют доступ к персонифицированным интерактивным ресурсам (доступные также во внеучебное время), а также учебным материалам и заданиям, также обеспечена возможность пробной самооценки знаний обучающихся через удаленный доступ к portalу (сайту) вуза;

14.2.4.3 академические консультации - имеются персонифицированные интерактивные ресурсы, которые помогают студентам планировать и выполнять академические программы;

14.2.4.4 профессиональная ориентация - студенты имеют доступ к персонифицированным интерактивным ресурсам, оказывающим помощь в выборе и достижении карьерных путей;

14.2.4.5 необходимое количество аудиторий, оборудованных современными техническими средствами обучения: учебных и научных лабораторий, современных учебно-тренировочных полигонов, технопарков, оснащенных современным оборудованием, соответствующих реализуемым образовательным программам, санитарно-эпидемиологическим нормам и требованиям;

14.2.4.6 необходимое количество компьютерных классов, читальных залов, мультимедийных, лингафонных и научно-методических кабинетов, число посадочных мест в них;

14.2.4.7 книжный фонд, в том числе фонд учебной, методической и научной литературы по общеобразовательным, базовым и профилирующим дисциплинам на бумажных и электронных носителях, периодических изданий в разрезе языков обучения;

14.2.4.8 научных баз данных, электронных научных журналов, и их доступность;

14.2.4.9 наличие электронных версий издаваемых журналов;

14.2.4.10 экспертиза результатов НИР, выпускных работ, диссертаций на плагиат;

14.2.4.11 свободный доступ к образовательным интернет-ресурсам, функционирование бесплатного Wi-Fi на всей территории вуза.

14.2.5 Вуз должен обеспечить наличие академической поддержки обучающихся, в том числе предоставление обучающимся информационно-справочных и методических материалов, необходимыми для освоения образовательной программы (справочник-путеводитель, академический календарь, руководство и др.).

14.2.6 Учебные материалы, программные средства, учебная литература и дополнительные ресурсы, и оборудование должны быть доступны для всех обучающихся.

14.2.7 Важным фактором является сопровождение образовательной програм-

мы информационно-коммуникационными технологиями.

14.2.8 Вуз должен продемонстрировать наличие программ развития лабораторий.

14.2.9 Важным фактором является наличие в вузе единой автоматизированной информационной системы, ее эффективность.

14.2.10 Вуз должен определять степень внедрения информационных технологий в учебный процесс, проводить мониторинг использования и разработки ППС инновационных технологий обучения, в том числе на основе ИКТ.

14.2.11 Вуз должен продемонстрировать наличие веб-ресурса, отражающего миссию, цели и задачи вуза, эффективность его использования для улучшения деятельности организации образования, имеющего следующие характеристики:

14.2.11.1 наличие персональных страниц ППС на портале вуза;

14.2.11.2 наличие адекватной и объективной информации о ППС на портале (сайте) вуза;

14.2.11.3 прозрачность информации рассмотрения жалоб, в том числе размещения виртуальной жалобной книги для потребителей на портале (сайте) вуза;

14.2.11.4 размещение на портале (сайте) вуза полной объективной информации о деятельности вуза;

14.2.11.5 размещение на портале (сайте) вуза внешних публикаций (цитат, ссылок) о реализации вузом миссии, целей и задач;

14.2.11.6 использование информационных сетей для информирования общественности и стейкхолдеров.

14.2.12 Важным фактором является соблюдение авторских прав при размещении учебно-методического обеспечения в открытом доступе.

14.2.13 Вопросы эффективности и адекватности использования ИКТ рассматриваются на заседаниях Ученого совета вуза и других коллегиальных органов.

14.2.14 Важным фактором является создание условий для освоения и использования информационно-коммуникационных технологий сотрудниками, ППС и обучающимися в образовательном процессе и деятельности вуза.

15. Порядок внесения изменений и дополнений

15.1 Изменения и дополнения вносятся в действующий стандарт аккредитации в целях дальнейшего его совершенствования.

15.2 Внесение изменений и дополнений в стандарт осуществляет НААР.

15.3 В случае инициирования изменений и дополнений в действующие стандарты организациями образования и другими заинтересованными органами, предложения и замечания направляются в НААР.

15.4 НААР проводит экспертизу поступивших предложений и замечаний на их обоснованность и целесообразность в установленном порядке.

15.5.Изменения и дополнения в действующий стандарт аккредитации после их одобрения утверждаются приказом директора НААР в новой редакции с изменениями или в виде брошюры-вкладыша к действующему стандарту.

БИБЛИОГРАФИЯ

- [1] Закон Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 г. № 319-III.
- [2] Закон Республики Казахстан «О техническом регулировании» от 9 ноября 2004 г. № 603-II.
- [3] Стандарты и руководства к системам обеспечения качества в Евро-пейском пространстве высшего образования. Европейская ассоциация обеспечения качества в высшем образовании. 2006, Астана, НАЦ МОН РК, 36 с.
- [4] Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ENQA, 2009, Helsinki, 3rd edition.
- [5] Quality Procedures in the European Higher Education Area and Beyond - Second ENQA Survey, ENQA, 2008, Helsinki.
- [6] Требования и процедура аккредитации бакалаврских и магистерских образовательных программ в области инженерии, архитектуры, информатики, естественных наук и математики. Агентство по аккредитации программ в области инженерии, информатики, естественных наук и математики (ASIIN), 2005, 55 с.
- [7] Criteria for accrediting Engineering technology programs, ABET, 2012, Baltimore.
- [8] Accrediting standards, ACEJMC, 2006.

ДЛЯ ЗАМЕТОК